

Najaarsnota 2020

Colofon

Najaarsnota 2020 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Aanbieding	3
Leeswijzer	5
Prognose begroting 2020 - 2024	7
Voortgang activiteiten	8
Bijstelling lopende begroting	43
01 Samenleving	44
02 Omgeving	52
03 Organisatie	59
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb.....	62
Investeringskredieten	80
Reserves	89

Aanbieding

Renkum,

Aan de raad,

Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2020. Deze Najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2020. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2021. Het beleidsmatige kader voor de Begroting 2021 is vastgelegd in de Perspectiefnota 2020-2024 die u in juni heeft behandeld.

Najaarsnota op hoofdlijnen

In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2020. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd blijft. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
  - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
  - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
  - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 95.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Effecten Covid-19

Op dit moment hebben we allemaal te maken met de gevolgen van de uitbraak van het Coronavirus, COVID-19. De Nederlandse overheid heeft ingrijpende maatregelen genomen om dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke (financiële) gevolgen. In deze najaarsnota hebben we een aantal van deze financiële gevolgen in beeld gebracht. Veel is echter nog onduidelijk. We blijven de consequenties voor onder andere onze inwoners, ondernemers, zorgverleners, culturele sector en verbonden partijen nauwgezet volgen. De impact hiervan op onze begroting voor dit jaar en voor komende jaren zal daarbij steeds duidelijker vorm krijgen. Wij zullen u hierover blijven informeren.

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze najaarsnota worden de financiële kaders vastgesteld.

Opbouw najaarsnota

Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting 2020-2024

Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze najaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Voortgang activiteiten

In de najaarsnota geven wij de voortgang aan van de realisatie van de in de Begroting 2020 opgenomen specifieke activiteiten. We maken daarbij gebruik van een aantal tekens, waardoor gemakkelijker zichtbaar is of de realisatie volgens plan verloopt.

We maken hierbij gebruik van één van de volgende tekens:

= conform plan

- wijkt af in negatieve zin

+ wijkt af in positieve zin

In het geval van een negatieve/ positieve afwijking wordt een korte toelichting gegeven.

Financiële bijstellingen

In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste acht maanden van 2020 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2020 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze najaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen van € 25.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan € 25.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

De financiële bijstellingen hebben we onderverdeeld in de volgende categorieën:

Bijstellingen in relatie tot reeds genomen raadsbesluiten

Dit betreft een weergave van de financiële consequenties op de meerjarenbegroting van reeds door de raad genomen besluiten.

Bijstellingen met resultaat

In dit onderdeel zijn de financiële bijstellingen met een voor- danwel nadelig resultaat weergegeven.

Bijstellingen meerjarig neutraal

In dit onderdeel zijn de financiële bijstellingen die over enkele jaren bezien budgetneutraal (geen voor-/ nadeel) zijn weergegeven.

Bijstellingen i.r.t. Coronacrisis

De effecten van de Coronacrisis zijn financieel verwerkt in dit onderdeel.

Bijstellingen neutraal

In dit deel worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande taakstellingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen.

Investeringskredieten

Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Reserves

In dit onderdeel geven we aan wat het verwachte verloop van de reserves is inclusief de wijzigingen op basis van deze najaarsnota.

Prognose begroting 2020 – 2024

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	23	-349	122	131	261
Bijstelling njn met resultaat	237	-795	-598	-299	-468
Invulling taakstellingen	-122	-10			
Subtotaal	139	-1.153	-476	-168	-207
Bijstelling meerjarig neutraal (totaal van de jaren)	-84	-2	27	59	
Coronacrisis		-10	-10	-10	-10
Meerjarenbegroting na najaarsnota	55	-1.165	-459	-119	-217

Voortgang activiteiten

01 Samenleving

1A. Renkum voor Elkaar

Doorontwikkeling Renkum voor Elkaar, beweging inzetten van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen

We maken nieuwe afspraken over de samenwerking in 2021. Met deze afspraken moet Renkum voor Elkaar nog beter in staat zijn om algemene voorzieningen in te zetten en voorkomen dat maatwerkvoorzieningen moeten worden getroffen. In de bestuursrapportage sociaal domein wordt de Raad nader geïnformeerd over deze afspraken.

Renkum voor Elkaar biedt daarnaast taal- en ontmoetingsactiviteiten voor nieuwkomers. Als deelnemer van het Taalhuis heeft RvE een taalaanbod dat past bij de behoefte van nieuwkomers en sluit aan op de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers door Vluchtelingenwerk.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	-	=	=
Toelichting Om de gewenste verschuiving van de inzet van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen te realiseren, was eerst zorgvuldig gesprek nodig over de invulling en uitvoering van de aangescherpte opdracht van Renkum voor Elkaar. Samen hebben we dan ook het gesprek gevoerd over welke richting we met elkaar op gaan, of en hoe de partners binnen Renkum voor Elkaar in staat zijn om hun aangescherpte opdracht te vervullen en wat zij daarvoor nodig hebben. Dit vroeg om een zorgvuldige aanpak en kostte meer tijd dan te voren voorzien. Echter was het gesprek noodzakelijk om verdere stappen te kunnen zetten en is er nu een goede basis gelegd waar we op voort bouwen om de verschuiving werkelijk te realiseren.			

1B. Onderwijs

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Het huidige IHP loopt tot 2020. Er is een start gemaakt voor het opstellen van een nieuw IHP. Dit gebeurt in samenwerking met de schoolbesturen. De verwachting is dat in kwartaal 4 het traject kan worden afgerond. Besluitvorming vindt dan plaats in het eerste kwartaal 2021.

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Het staat gemeenten vrij om prioriteiten te stellen en hun middelen naar eigen inzicht te besteden. Door middel van een gemeentelijke verordening worden deze middelen verdeeld.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Als gevolg van de Coronacrisis is de bijeenkomst in het voorjaar niet doorgegaan en is vertraging opgelopen.			

Nieuwbouw Leerdeel Doorwerth

In 2019 is door de Raad krediet beschikbaar gesteld voor de integrale nieuwbouw van twee basisscholen met kinderopvang in Doorwerth. De planuitwerking vindt plaats en op basis van het definitief ontwerp wordt een aanvullend krediet aangevraagd. dit is naar verwachting het derde kwartaal 2021.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Het komen tot onder andere project- en procesafspraken met de schoolbesturen en het opstellen van de stedenbouwkundige uitgangspunten heeft meer tijd gekost.			

Aanpassen van VVE beleid kinderopvang

Om voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) aan te bieden, krijgen gemeenten en scholen geld van de Rijksoverheid. De overheid verdeelt dat geld in 2019 volgens een nieuwe rijksregeling. Op basis hiervan moeten wij vanaf augustus 2020, 16 in plaats van 10 uur voorschoolse educatie aanbieden.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Taalbevordering

Volgens de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) faciliteert de gemeente een voor iedereen toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening. In de gemeente Renkum is een volwaardige bibliotheekvestiging in Oosterbeek. De huidige bibliotheek in Renkum betaalt een relatief hoge huur. Van de bibliotheek verwacht mag worden dat in overleg met de gemeente onderzocht wordt hoe een bibliotheek met jeugd- jongeren- en volwassenenafdeling in Renkum te realiseren is binnen de verder gestelde bezuinigingsopgave voor het jaar 2023. Bovendien is er een jeugdbibliotheek met een afhaalpunt te Doorwerth. De bibliotheken bieden activiteiten aan tot taalbevordering bijvoorbeeld met een 'boekstart' voor kinderen en jeugd en activiteiten voor vluchtelingen.

- De locatie in Renkum verhuist zo snel als mogelijk, in 2020 of 2021, van Europalaan 58 naar een goedkopere huisvesting in Renkum
- We behouden producten voor inwoners van 0 t/m 17 jaar, door meer bijdrage van het onderwijs.
- We ondersteunen en adviseren de Bibliotheek in 2020 hoe de taakstelling gerealiseerd kan worden en werken hierin samen met de gemeente Rheden en, indien relevant, met gemeente Arnhem.
- We behouden het Taalhuis door aanpassing van de gemeentelijke opdracht aan alle partners, waardoor de bij de gemeente beschikbare middelen efficiënter worden ingezet; ook in relatie tot de middelen die gemeenten vanaf 2021 gaan ontvangen vanuit de wet Inburgering.

Met deze maatregelen behouden we een volwaardige bibliotheekfunctie die minder kost.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

1C. Sport en bewegen

Gerichte beweeginterventies en inrichten samenwerkingsverband (platform)

- Het Sport- en Bewegteam richt zich (enkel) op kwetsbare inwoners en risicogroepen. In 2020 gaan we een specifiek uitvoeringsprogramma opstellen in samenwerking met de samenwerkingspartners. Dit programma leggen we in kwartaal 1 van 2020 ter informatie aan de Raad voor.
- We organiseren een 'samenwerkingsverband' voor de verbinding met de lokale sport- en beweegaanbieders. De buurtsportcoaches van het Sport- en Bewegteam hebben hierin de rol van 'beweegmakelaar' en ondernemen vanuit deze rol veel en diverse activiteiten in de dorpen.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Privatiseren sportaccommodaties, verantwoordelijkheden gebruikers uitbreiden

De sportparken Wilhelmina en De Bilderberg zijn kernsportparken en kunnen rekenen op een structurele bijdrage. We zetten in op een verzelfstandigingstraject voor deze kernsportparken en schakelen hiertoe specifieke expertise in, om dit te realiseren.

- Met betrokken partijen wordt onderzocht of we beheer en onderhoud van de kernsportparken kunnen overdragen. Belangrijke randvoorwaarden zijn het op orde zijn van het kwaliteitsniveau van de sportparken en kennis op het gebied van beheer en onderhoud sportparken. Dat realiseren we in 2020 en rapporteren in kwartaal 4 van 2020.
- De verzelfstandiging willen we vervolgens inzetten in 2021 en dit realiseren in kwartaal 2 van 2021.
- Voor de binnensportaccommodaties gaan we in 2020 de haalbaarheid voor het overdragen van het beheer en exploitatie nader onderzoeken.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=

Toelichting

Als gevolg van de Coronacrisis en de wisseling van een extern bureau heeft het proces vertraging opgelopen. De rapport volgt in het eerste kwartaal 2021.

Lokaal sportakkoord

Samen met sportaanbieders, zorg, welzijn, onderwijs, het bedrijfsleven en overige maatschappelijke partners komen wij, in navolging van het Nationaal Sportakkoord, tot een Lokaal Sportakkoord eerste kwartaal 2020. Dit akkoord verbindt mensen en organisaties, zet aan tot samenwerken en uitvoeren en sluit aan bij lokale ambities.

Wij willen het akkoord binnen de volgende vier thema's realiseren:

- Sport&Bewegen voor iedereen
- Jong en vaardig in bewegen
- Vitale Sport- en Beweegaanbieders
- Duurzame en beweegvriendelijke binnen- en buitenruimte.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting Het traject is door de Coronacrisis vertraagd waardoor ondertekening is verschoven naar het derde kwartaal. De ondertekening heeft inmiddels plaatsgevonden.			

Sportvisie

De "Startnotitie: Sport- en bewegbeleid gemeente Renkum" is in 2019 vastgesteld. De nieuwe sportvisie wordt onder andere vormgeven aan de hand van de resultaten van het Lokaal Sportakkoord en de richting uit de Perspectiefnota 2019-2023 en leggen we in het vierde kwartaal 2020 voor aan de Raad.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Door koppeling aan het Lokaal Sportakkoord en het verzelfstandigingstraject van de sportparken wordt de nieuwe sportvisie voorzien voor het eerste kwartaal van 2021.			

1D. Gezondheid

Voor dit product zijn er in 2020 geen specifieke activiteiten.

1E. Zorg en Veiligheid

Wet Verplichte GGZ

De nieuwe Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) gaat in op 1 januari 2020. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. De gemeente krijgt in dit kader ten opzichte van de huidige BOPZ een aantal nieuwe taken. Zij worden onder andere (wettelijk) verantwoordelijk om een toegang te regelen voor de verplichte GGZ. Dat heeft consequenties voor de organisaties.

Er zijn twee belangrijke veranderingen ten opzichte van de BOPZ:

- De burgemeester moet iemand aan wie hij een maatregel oplegt in staat stellen om (zo mogelijk) te worden gehoord.
- Iedereen in de gemeente kan zijn zorgen over een medeburger bij de gemeenten melden. Wij de gemeente moeten die melding dan onderzoeken en tijdig afhandelen.

Op basis van een plan van aanpak dat we regionaal ontwikkelen, geven we in 2020 de uitvoering vorm, monitoren dit en koppelen tweede helft van 2020 aan de Raad terug hoe de voortgang verloopt.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	-	=
Toelichting			
Financiën: de kosten voor khonraad zijn hoger uitgevallen			
Risico's: zoals afgesproken volgt er in oktober 2020 een evaluatie, waar duidelijk moet worden welke gemeenten nog deel blijven nemen. Wanneer er minder gemeenten deelnemen, worden de kosten voor de anderen hoger.			

Evenementenvergunningen

Als gemeente zetten we in op integrale samenwerking bij evenementen, met behoud van de verschillende rollen en bevoegdheden, zodat onze bezoekers kunnen genieten van een leuk en veilig evenement.

In 2020 gaan wij de evenementenvergunning aanvraag vergemakkelijken voor inwoners en ondernemers. Voor de handhavers betekent dit een aanpassing van hun rol en werkzaamheden tijdens evenementen. Eind 2020 evalueren wij de nieuwe aanpak.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting			
Door corona zijn de focus en werkzaamheden verschoven. De jaarplanning 2020 is hierop aangepast. Evenementen hebben niet of op zeer kleine schaal plaatsgevonden.			
Implementatie van het evenementenbeleid is, net als de doorvoeren van een vergemakkelijking van de evenementenvergunning en digitalisering van het proces uitgesteld tot 2021. Eind 2021 wordt geëvalueerd.			
Bij Toezicht & Handhaving zijn de reguliere werkzaamheden door de coronacrisis verschoven naar het handhaven op de landelijke en regionale coronamaatregelen. Daarnaast is door het extreem warme zomerweer veel meer inzet op de strandjes in de Uiterwaarden noodzakelijk geweest.			

1F. Minima

Herijking minimabeleid

Met een nieuw dynamische minimabeleid in 2020 en verder, spelen wij in op nieuwe ontwikkelingen rondom het voorkomen en bestrijden van armoede. Door dichterbij de inwoners te gaan staan en dorpsgericht te werken verlagen wij de drempel voor ondersteuning voor inwoners die schulden hebben en/of in armoede leven. We leggen het dynamisch minimabeleid in kwartaal 3 van 2020 ter besluitvorming aan de Raad voor.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Modernisering Gelrepas

In 2020 vindt besluitvorming plaats rond de vernieuwing van de Gelrepas. Dit betekent dat wij per 2021 de uitrol van de nieuwe Gelrepas verwachten. Hierbinnen krijgen zowel volwassenen als kinderen meer vrijheid om zelf te kiezen aan welke voorzieningen zij hun minimabudget willen besteden. In 2020 hebben wij incidenteel een beperkt investeringsbudget nodig voor de vernieuwing van de Gelrepas. Daar staat tegenover dat de daarop volgende jaren de structurele uitvoeringskosten veel lager zullen zijn door de dan grotendeels geautomatiseerde administratieve processen.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

1G. Integratie en participatie nieuwkomers

Statushouders

De aanpak statushouders is in transitie naar nieuwe wetgeving; in 2021 verandert onze inzet naar een wettelijke bevoegdheid en regierol.

Tot die tijd heeft SZW de veranderopgave voor inburgering ingezet voor gemeenten;

- a) voor een implementatietraject op de regierol in het nieuw inburgeringstelsel en
- b) om de huidige aanpak van statushouders te versterken met meer aandacht voor taalontwikkeling en toeleiding naar (betaald) werk.

Het plan en aanpak "nieuwkomers doen mee" loopt in 2019 af en willen we doorontwikkelen richting nieuwe wetgeving voor inburgering in 2021. Bij statushouders in de bijstand gaan we meer de focus leggen op werk.

In 2020 ontwikkelen we nieuw beleid (gereed kwartaal 1 van 2020) voor inkoop en financiering van inburgering; het taal- en participatie aanbod voldoet aan de nieuwe wettelijke taak en sluit aan op de vraag van onze (nieuwe) inwoners.

De uitvoering is achtergebleven door gevolgen van de Coronacrisis op alle 3 de lijnen in het uitvoeringsprogramma:

- Huisvesting; terugloop actieve bemiddeling
- Taalonderwijs ; afstandslernen is moeizaam ingevoerd; examens zijn een periode niet afgenomen
- Werktoeleiding; actief opdoen van stage- en werkervaring was slechts beperkt mogelijk

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-

Toelichting

Wijkt af als gevolg van organisatorische problemen. Ook door corona deden statushouders langer over hun leertraject en was persoonlijke begeleiding minder mogelijk.

Met een herstelplan worden de trajecten voor scholing en werk resultaatgericht opgepakt.

Vorbereiding organisatie op de nieuwe regietaak bij inburgering krijgt extra aandacht.

1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd**Volume reduceren – basis op orde**

We zetten in op wat een kind/ jongere en diens gezin/ netwerk echt nodig heeft. We kijken eerst of een algemene voorziening passend is. Pas daarna zijn maatwerkvoorzieningen in beeld. We versterken de professionaliteit van onze toegang om de inwoner zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen en hulp "zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig" in te zetten. We houden de raad op de hoogte van de voortgang van de resultaten via de bestuursrapportage Sociaal Domein die in het voor- en najaar aan de Raad wordt aangeboden, waarin ook Wmo en Werk- en Inkomen meegenomen worden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	-

Toelichting

Hoewel we bij het toekennen van hulp wel degelijk inzetten op hulp "zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig", blijven de resultaten nog uit en kan hier nog een verbetering in gemaakt worden. De inmiddels afgeronde nieuwe inkoopprocedure gaat ons sociaal team en zorgaanbieders helpen bij verdere transformatie. Onze visie dient ook duidelijk terug te komen in onze verordening Jeugd en het is het belangrijk dat niet alleen wij, maar ook andere wettelijk verwijzers vanuit deze visie werken.

Volume reduceren – inzet gedragswetenschapper jeugd

We continueren de inzet van de gedragswetenschapper jeugd en breiden deze zo nodig uit. Dit is één van de concrete acties uit de kadernota sociaal domein.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	=	=	=

Toelichting

In 2020 is de inzet van de gedragswetenschapper jeugd gecontinueerd. Daarnaast wordt er momenteel een pilot gedragswetenschapper uitgewerkt, waarin we de inzet van de gedragswetenschapper verder versterken, door intern een gedragswetenschapper te positioneren bij ons Sociaal Team. De huidige gedragswetenschapper Jeugd kan zich daardoor volledig focussen op huisartsen en scholen.

Volume reduceren – (professioneel) netwerk bouwen en MDO's organiseren

Wij brengen professionals bij elkaar om casussen te bespreken en van elkaar te leren. Alle partners hebben eenzelfde doel, namelijk de ontwikkeling en veiligheid van kinderen waarborgen vanuit verschillende invalshoeken. Door elkaar te kennen, te verbinden en te ontmoeten, creëren we een laagdrempelig netwerk waarbinnen kennis wordt gedeeld en samenwerking plaatsvindt.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Volume reduceren – vermindering specialistische jeugdhulp door inzet lichte opvoedondersteuning

Wij maken waar mogelijk zoveel mogelijk een verschuiving van "zo licht als mogelijk naar zo zwaar als nodig". Om hier goed op in te kunnen zetten, is er tevens een aanbod van lichte (collectieve) ondersteuning nodig, dat waar mogelijk in plaats van specialistische jeugdhulp ingezet kan worden en zwaardere opvoedvragen tevens kan voorkomen. Om deze verschuiving te realiseren, ontwikkelen wij samen met partners, bijvoorbeeld Renkum voor Elkaar, lichte (collectieve) opvoedondersteuning.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	-

Toelichting

We zetten er samen met Renkum voor Elkaar op in om meer lichte (collectieve) opvoedondersteuning te ontwikkelen. Doordat het verder ontwikkelen van een sterk ondersteuningsaanbod tijd kost en er tevens een "gedragsverandering" onder partners jeugd nodig is (zij dienen ook "zo licht als mogelijk te verwijzen en moeten bekend worden met het aanbod), blijven de financiële resultaten nog uit.

Thuis tenzij

Door inzet van vrijwilligers, pleegzorg en ambulante ondersteuning te versterken, kan zwaardere jeugdhulp en soms zelfs een uithuisplaatsing voorkomen worden. Dit is goed voor het kind en het gezin en brengt ook een kostenbesparing met zich mee. Wij zetten hier op in door:

- * Steunpilaren voor kinderen in de knel te organiseren. Denk aan JIM of Meeleefgezinnen.
- * Samen met partners te zorgen voor een goed aanbod van pleegzorg en gezinshuizen.
- * Wanneer nodig meer inzet van ambulante ondersteuning binnen het (pleeg)gezin, om proberen te voorkomen dat een kind naar een ander huis moet.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	-	-

Toelichting

Hoewel "steunpilaren voor kinderen in de knel" in ontwikkeling zijn en de inkoop 2020 tevens voor een goed aanbod van pleegzorg zorgt, zijn de financiële resultaten nog onvoldoende zichtbaar. De regionale Perspectieftafel, gestart in maart 2019, waarbij onnodige uithuisplaatsingen moeten worden voorkomen en doorstroomproblemen moeten worden opgelost, levert in de eerste maanden hoopvolle resultaten op.

Budgetplafonds als 'piepsysteem'

We spreken een budgetgrens met een aantal grote aanbieders af. Wanneer 75% van dit budget binnen een half jaar bereikt is, gaan we in gesprek met de aanbieder en verwijzers over hoe de dreigende budgetoverschrijding voorkomen kan worden. We rapporteren over de voortgang in de eerder genoemde bestuursrapportage sociaal domein.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	=	=	=
Toelichting Bij het maken van afspraken over kostenbeheersing bij aanbieders, trekken we regionaal op. Hierdoor is deze actie anders vormgegeven. Zo is er regionaal een aanbieder waarmee een budgetplafond afspraak gemaakt is en worden er in de regio strakkere afspraken gemaakt met aanbieders, wanneer er een verlenging/ophoging van zorg nodig is. Om niet tegen de regionale afspraken in te werken, monitoren wij lokaal zo veel mogelijk het zorggebruik bij de grote aanbieders, gaan wij pro-actief met hen in gesprek wanneer het zorggebruik piekt en maken we op basis daarvan afspraken. Ook maken we beter inzichtelijk voor wettelijk verwijzers welke (goedkopere) alternatieven er zijn voor zorg.			

Data bijeen brengen en duiden

Op basis van verzamelde en samengestelde data stellen we met onze netwerkpartners doelen om samen een verschuiving maken naar preventie en waar mogelijk algemene, collectieve voorzieningen en beter afgestemd maatwerk. We rapporteren over de voortgang in de eerder genoemde bestuursrapportage sociaal domein.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	=	=	=
Toelichting In 2020 is er onderzoek gedaan naar de verwijzingen jeugdhulp, waaruit blijkt dat de huisarts onze grootste verwijzer is. Aan de hand hiervan gaan we het gesprek aan met huisartsen en zorgaanbieders om verdieping te geven aan de cijfers waardoor we meer inzicht en grip kunnen krijgen op de verwijzingen. De projectleider dorpsgericht werken geeft hier een impuls aan.			

1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang licht verstandelijke beperking (LVB)

We bieden inwoners met een licht verstandelijke beperking (LVB) die niet langer zelfstandig (thuis) kunnen blijven wonen, een beschermde woon- en ondersteuningsvoorziening. De insteek is gericht op het inzetten van een zo tijdelijk mogelijke ondersteuning, waarbij door middel van casusregie gericht kan worden afgeschaald.

Op dit moment dragen we zelf de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen LVB. Vanaf 2021 dragen wij óók de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De middelen hiervoor gaan nu naar de centrumgemeente (Arnhem) en vanaf 2021 krijgen we deze middelen rechtstreeks. De landelijke parameters in dit kader zijn echter gewijzigd. Er gaat sprake zijn van een ingroeipad van tien jaar en er wordt duidelijk aangestuurd op gedegen regionale samenwerking met duurzame financiële afspraken. We rapporteren vanaf 2021 aan de Raad over de voortgang via de bestuursrapportages.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Maatwerkvoorzieningen

- Algemeen: Wmo consultants gaan kritischer indiceren en geven de inwoner en de betrokken zorgaanbieder een grotere verantwoordelijkheid om zich te melden tegen het einde van de indicatieperiode.
- Begeleiding: bestaat uit reguliere begeleiding en specialistische begeleiding. Wij zetten in op een verschuiving van de duurdere specialistische begeleiding naar reguliere begeleiding.
- Huishoudelijke ondersteuning: met de nieuwe inkoop per 1 juli 2020 sturen wij strakker op toegang tot maatwerk. Daarnaast onderzoeken wij bij de bijstelling van de verordening in 2021 een andere richtlijn dan de nu gehanteerde CIZ-lijn. Tot dat moment hanteren wij de ruime CIZ-richtlijnen strakker door de specifieke huishoudelijke taken te beoordelen om de ureninzet te beperken.
- Hulpmiddelen/ woonvoorzieningen/ individuele vervoersvoorzieningen: wij hanteren strakker dat algemeen gebruikelijke voorzieningen buiten het maatwerk vallen. Hierdoor neemt het aantal aanvragen voor hulpmiddelen af. We onderzoeken of besparing mogelijk is door het opzetten van een scootmobiel pool als algemene voorziening.
- Collectief vervoer: sinds 1 januari 2019 is het kilometerbudget ingezet. Daarnaast kunnen strakkere richtlijnen met betrekking tot collectief vervoer (minimaal aantal kilometers per maand/ gebruik van meer dan één keer per week) er eveneens voor zorgen dat er een minder groot beroep op collectief vervoer wordt gedaan.

Over de voortgang van deze acties informeren we de Raad via de bestuursrapportages voorjaar en najaar 2020 en verder.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-

Toelichting

De extra projectmatige capaciteit ten behoeve van de implementatie van de voorgenomen maatregelen heeft nog niet geresulteerd in een substantiële afname van de vraag in 2020.

Activerend werk

Activerend werk is bedoeld voor alle inwoners vanaf ongeveer 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd die (nog) geen kansen hebben op de arbeidsmarkt, maar zich wel willen ontwikkelen en een bijdrage willen leveren aan de samenleving. Daarom zetten wij in op activerend werk, tenzij hiervoor contra-indicaties bestaan. Wij buigen de huidige groepsbegeleiding waar mogelijk om in activerend werk. In 2020 monitoren we de voortgang en koppelen dit via de bestuursrapportages sociaal domein terug.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-

Toelichting
De extra projectmatige capaciteit ten behoeve van de implementatie van de voorgenomen maatregelen heeft nog niet geresulteerd in een substantiële verschuiving van groepsbegeleiding naar activerend werk.

Ondersteuning en waardering mantelzorgers en vrijwilligers

Wij hebben een wettelijke verantwoordelijkheid om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen en te waarderen en willen dit zo optimaal mogelijk doen. We zien dit als een taak die uitstekend extern belegd kan worden.

Daarom hebben wij de ondersteuning en waardering van mantelzorgers en vrijwilligers per kwartaal 4 van 2019 overgedragen aan Renkum voor Elkaar, een netwerkorganisatie die dicht bij de vrijwilligers en de mantelzorgers staat.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Het college is wettelijk verplicht kosteloos cliëntondersteuning beschikbaar te stellen voor inwoners en hun mantelzorgers.

Wij subsidiëren MEE Gelderse Poort voor onafhankelijke cliëntondersteuning. Daarnaast zijn ook andere organisaties zoals Renkum voor Elkaar en bijvoorbeeld de rechtswinkel actief op het gebied van cliëntondersteuning.

Ook ondersteunen inwoners elkaar waardoor er minder beroep op cliëntondersteuning geleverd door MEE Gelderse Poort wordt gedaan. Wij brengen daarom de onafhankelijke cliëntondersteuning, geleverd door MEE Gelderse Poort, terug naar de kern bij zowel de bovenlokale als de lokale taken. Passend bij de vraag van onze inwoners en van ons sociaal team.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Right to Challenge

Right to Challenge gaat om het recht van inwoners om aan te geven dat ze bestaande publieke taken of lokale voorzieningen willen overnemen van de overheid. In 2020 implementeren en communiceren wij het in 2019 ontwikkelde plan van aanpak. Er is er geen specifiek budget voor R2C beschikbaar, maar dat laat onverlet dat inwoners de gemeente kunnen uitdagen taken over te nemen tegen gelijke of minder kosten.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Professionalisering Sociaal Team

Op basis van bestaande casuïstiek onderzoeken we hoe inzet van hulp en ondersteuning tot stand gekomen is. We kijken naar wat wij in de toekomst beter kunnen doen om de verschuiving naar zo licht mogelijke zorg en waar mogelijk algemene voorzieningen te realiseren. We voeren in kwartaal 4 van 2019 een 0-meting uit, om bij nieuwe meetmomenten in 2020 en verder te monitoren welke stappen we gemaakt hebben om de verschuiving te realiseren.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	-	-	=

Toelichting

Het project is bijgesteld naar aanleiding van de komst van de projectleider dorpsgericht werken en de nieuwe impuls die dit project hiermee heeft gekregen.

1J. Inkomensvoorziening

Uitvoering bestuursopdracht Werk & inkomen

We versnellen de weg naar werk en uitstroom uit de uitkering voor wie dat kan. We zorgen in 2019/ 2020 voor een uitstroom van 50 en in 2020/ 2021 voor nog eens 50 mensen (ten opzichte van het landelijk gemiddelde) die betaald werken vinden en niet meer afhankelijk zijn van een uitkering.

Waar betaald werk niet mogelijk is zetten we in op activering en participatie. Dit leidt tot meer arbeidsdeelname, zelfstandigheid en gaat armoede en eenzaamheid tegen.

Maatregelen:

1. We kennen de inwoners en werken volgens ons dienstverleningsmodel met vier doelgroepen. Per doelgroep passen wij een aanpak en instrumenten toe.
2. We maken gebruik van de benchmark Divosa en verfijnen deze zodat wij kunnen sturen op gewenste resultaten bij de vier doelgroepen.
3. We passen onze aanpak toe op de inwoner: we zijn dienstverlenend waar mogelijk, en handhaven waar nodig.
4. We optimaliseren onze werkprocessen.
5. We vergroten de mobiliteit tussen de verschillende doelgroepen in het bestand zodat inwoners kunnen door- en uitstromen naar werk.

Over de voortgang van deze opgave rapporteren we twee keer per jaar via de bestuursrapportage sociaal domein.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting De effecten van de Coronacrisis op de bestandsontwikkeling in 2020 zijn tot op heden beperkt. Eind augustus 2020 is de bestandsontwikkeling stabiel ten opzichte van de realisatie 2019. Er is sprake van een zeer beperkte bestandsstijging als gevolg van veranderende omstandigheden op de arbeidsmarkt.			

Regelluwe benadering arbeidsverplichting voor inwoners die duurzaam niet kunnen werken			
Binnen de dienstverlening van de Participatiewet wordt een deel van de inwoners, dat niet in staat zijn om te werken of zich richting werk te ontwikkelen, vrijgesteld van de arbeids- en sollicitatieverplichting. In de bestuursrapportages voor- en najaar nemen we de resultaten op en koppelen dit terug aan Raad.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting De planning heeft een achterstand opgelopen vanwege de coronavirus en de uitvoering van de TOZO.			

Maatregelen om werken meer lonend te maken			
We stimuleren part-time werk omdat dit de kans op uitstroom uit de uitkering vergroot. We werken maatregelen uit om te voorkomen dat het accepteren van werk leidt tot een financieel nadeel voor de inwoner. In de bestuursrapportages voor- en najaar nemen we de resultaten op en koppelen dit terug aan Raad en college.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting De planning heeft een achterstand opgelopen vanwege de coronacrisis en de uitvoering van de TOZO.			

Begeleiding nieuwe doelgroepen			
De uitvoering van de banenafspraken met het Rijk wordt steeds belangrijker. Inwoners met een arbeidsbeperking die onder de banenafspraken vallen krijgen van de gemeente ondersteuning in de vorm van loonkostensubsidie en/of jobcoaching en begeleiding van werk naar werk. De aantallen zullen de komende jaren steeds verder toenemen. Wij breiden het uitvoeringsteam hierop gedeeltelijk aan en kopen begeleiding hiervoor in ter waarde van € 150.000. We rapporteren over de resultaten via de bestuursrapportages sociaal domein.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

02 Omgeving

2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Implementatie Omgevingswet en Omgevingsvisie: beperkt en compact

Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. We kiezen er voor de implementatie calculerend uit te voeren. Dat wil zeggen dat we zorgen dat de basis op tijd op orde is. Bij het opstellen van de omgevingsvisie gebruiken we het bestaande ruimtelijke beleid als basis, we voegen in beginsel alleen beleid toe op deelgebieden waar nu geen beleid of visie voor is.

U heeft gesteld heel graag in deze raadsperiode de omgevingsvisie vast te stellen. Door onderstaande maatregelen gaan we dat bereiken.

Maatregelen:

- We stellen de omgevingsvisie op door het samenvoegen van het huidige deelbeleid van de gemeente tot een overkoepelende visie.
- We maken de omgevingsvisie zo toegankelijk en compact mogelijk.
- We doen één verbeterslag door het schrappen van tegenstrijdigheden en overbodige kaders.
- We voegen alleen beleid toe op deelgebieden waar nu geen beleid of visie voor is.
- We passen een integrale benadering toe waardoor afwegingen goed gemaakt kunnen worden.
- We stellen heldere en eenvoudige kaders en regels (zonder teveel uitzonderingen) op.

Nieuw deelbeleid ontwikkelen we samen met inwoners, bedrijven en organisaties.

Participatie vindt plaats in het eerste en tweede kwartaal van 2020. Wanneer we ons verder echt beperken, verwachten we binnen de financiële middelen en tijd een omgevingsvisie te kunnen opstellen. We stellen dit (deel)beleid samen met u op.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting			
De werkzaamheden liggen op schema. Er is in 2020 minder budget nodig voor inhuur dan in het kader van de VJN is aangegeven.			

Nieuwe inrichting openbare ruimte conform PvE (materialen en areaal)

We hanteren bij de aanleg van nieuw openbaar gebied (zoals bij veel ruimtelijke projecten het geval is) het Programma van Eisen openbare ruimte (PvE). Daarin is vastgelegd welke materialen en andere inrichtingseisen we gebruiken. We wijken hier in principe niet meer van af en hanteren dus geen maatwerk per project. Maatwerk maakt de projecten duurder bij aanschaf en onderhoud. Daarnaast streven we naar zo min mogelijk toename van het areaal openbare ruimte. In ieder geval moet bij de start van het project al inzichtelijk worden gemaakt welke (financiële) consequenties de uitbreiding heeft. Bij nieuwe projecten vragen we ons af of het areaal wel gemeentelijk eigendom moet worden/blijven. Als er toch areaal bijkomt wordt het beheerbudget navenant opgehoogd.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Ruimtelijke projecten

In 2020 werken wij onder andere aan de onderstaande ruimtelijke projecten. Daarbij betrekken wij op verschillende manieren bewoners en omwonenden.

- Doorwerth Centrum: ontwikkeling schoolgebouw, verdere verkenning mogelijkheden ontwikkeling ontmoetingscentrum gecombineerd met woningen, bestemmingsplan Doorwerth Centrum, woningbouwlocaties Richtersweg en Bachlaan, appartementengebouw Mozartlaan.
- De Hes-West en Klingelbeek: sluiten intentieovereenkomst met initiatiefnemer en gemeente Arnhem; opstellen ruimtelijke visie (masterplan) De Hes-Klingelbeek
- Moviera: uitwerken stedenbouwkundig plan naar bestemmingsplan
- Voormalig Albert Schweitzer Renkum: opstellen stedenbouwkundig plan voor (woningbouw)ontwikkeling op deze locatie.
- Scholenstrip Bram Streeflandweg: opstellen stedenbouwkundig plan voor (woningbouw)ontwikkeling op deze locatie.
- Centrum Oosterbeek; Diverse ontwikkelingen zoals invulling plek ABN-AMRO en gemeentehuis. De opgestelde centrumvisie vormt de basis.
- Willemsen Naaldhout Wolfheze; Er wordt gezocht naar een oplossing voor de aanwezigheid van beschermde diersoorten. Afhankelijk van de uitkomst kunnen vervolgstappen worden gezet.
- Klooster Renkum: sluiten intentieovereenkomst met initiatiefnemer en opstellen stedenbouwkundig plan voor (woningbouw)ontwikkeling op deze locatie.
- Don Bosco Renkum: opstellen stedenbouwkundig plan voor (woningbouw)ontwikkeling op deze locatie.

Op dit moment speelt mee dat voor alle projecten de stikstofuitstoot op natuurgebieden in de omgeving een rol kan spelen in de procedure. We bereiden projecten voor, maar mogelijk worden officiële procedures (vaststellen bestemmingsplan, omgevingsvergunning) vertraagd als we de effecten op de natuurgebieden nog niet goed kunnen bepalen. Het bestemmingsplan Doorwerth centrum kan bijvoorbeeld om deze reden nog niet worden vast gesteld.

Toelichting

Het bespreken van de voortgang per project staat gepland voor oktober 2020 in de interne bijeenkomst met de raad.

2B. Wonen

Actualiseren Nota Wonen			
Wij brengen de Nota wonen onder bij de omgevingsvisie en laten de vierjarencyclus los.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Verhogen opbrengst gemeentelijke bouwlocaties			
We gaan actief op zoek naar bouwlocaties. Via deskresearch bekijken we waar de gronden liggen en betrekken de huidige eigendommen daarbij. Wij sluiten verwerving niet uit. Daarbij kijken wij of en hoe er meer (éénmalige) opbrengsten kunnen worden gerealiseerd wanneer we het aan een marktpartij verkopen (zonder verdere voorwaarden op het beleid wonen). Overige gemeentelijke eigendommen (bijvoorbeeld het gemeentehuis) kritisch bekijken als (her)ontwikkeling voor onder meer woningbouw. De bouwgrond die wij beschikbaar hebben, bieden wij ook aan Vivare aan tegen marktconforme prijzen.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Vereenvoudigen proces prestatieafspraken met woningcorporaties			
We gaan het proces m.b.t. de uitvoering van de prestatieafspraken vereenvoudigen. De Renkumse huurdersvereniging betrekken we hierbij. Besluitvorming over de afspraken vindt jaarlijks plaats in december, daarna wordt de raad geïnformeerd.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Afwijken bestemmingsplan / omgevingsplan			
We voeren bij een commerciële ontwikkeling één startgesprek en brengen bij alle vervolggesprekken de ambtelijke uren in rekening. Vooraf wordt een kostenraming gemaakt.			
<ul style="list-style-type: none"> • We doen dit niet direct met het doel om veel geld binnen te halen, maar om een bepaalde 'drempel' op te werpen, waardoor er minder snel een beroep gedaan wordt op de ambtelijke organisatie. In de nieuwe situatie zal een initiatiefnemer eerder goed nadenken over zijn vraag en wensen. • Bij ruimtelijke bewonersinitiatieven handhaven wij onze huidige werkwijze, waarbij we het initiatief met ambtelijke uren faciliteren.			
Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2D. Omgevingsvergunning

Milieuleges invoeren

De Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) regelt voor de gemeente Renkum de vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieu- en bouwgerelateerde zaken. Momenteel ontvangt de gemeente voor vergunningaanvragen met betrekking tot milieu geen leges. De invoering van de Omgevingswet (in 2021) biedt de mogelijkheden om milieuleges te gaan innen. Na de invoering van de Omgevingswet innen wij direct kostendekkende milieuleges. Dit is kostenverhogend voor bedrijven. In 2020 gaan we onderzoeken welke "milieukosten" de gemeente kan doorbelasten en aan de hand daarvan ontwikkelen wij een systematiek voor het bepalen van de milieuleges. Dit nemen we op in de legesverordening die eind 2020 aan u wordt voorgelegd.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	=
Toelichting De Omgevingswet is uitgesteld tot 2022. Hierdoor is het niet mogelijk om in 2021 milieuleges te heffen.			

Kostendekkende bouwleges

Voor de activiteit vergunningen bouw mogen kostendekkende leges worden gevraagd. We gaan onderzoeken of en hoe niet alleen de kosten van de ODRA maar ook of er nog andere kosten kunnen worden toegerekend aan leges voor een bouwvergunningverlening. Dit moet resulteren in een advies over hoe we kostendekkend kunnen blijven/ worden en hoe we onze legesverordening kunnen aanpassen. In het verlengde daarvan gaan we ook onderzoeken wat het effect is van meer vergunningsvrij bouwen en bekijken of onze legessystematiek (op basis van kubieke meters in plaats van op basis van bouwkosten) nog voldoet.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	-	=
Toelichting Onderzoek loopt, resultaten zullen worden verwerkt in de legesverordening. Dit jaar komen er minder leges binnen dan geraamd.			

Handhaving en toezicht omgevingsvergunningen (ODRA)

De ODRA regelt voor ons de toezicht en handhaving op milieu- en bouwgerelateerde zaken. Kosten hiervoor mogen niet worden doorbelast (alleen het directe toezicht bij bouwactiviteiten). Momenteel is de ODRA samen met de partners bezig met het effectiever maken van haar handhaving als onderdeel van het project Actualisering Milieutoezicht. We monitoren daarbij of het stellen van minder kaders (in omgevingsplannen) leidt tot meer toezicht en handhaving.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Doordat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld, is het niet mogelijk om te monitoren of het stellen van minder kaders leidt tot meer toezicht en handhaving.			

2E. Verkeer

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan en MeerjarenUitvoeringsProgramma

In 2020 wordt een nieuw GVVP aan u voorgelegd. Het wordt een beknopt plan waarbij ambities en financiële middelen op elkaar afgestemd zijn. Het budget van het MUP is nagenoeg uitgeput en biedt op dit moment geen ruimte voor ambities.

Bij de reconstructie van wegen wordt gekeken naar een veilige inrichting, maar ook bij reguliere onderhoudswerkzaamheden wordt bekeken of meer verkeersveiligheidsmaatregelen toegevoegd kunnen worden. Hiervoor wordt per jaar € 50.000 geormerkt vanuit de beheerbudgetten.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting			
Door de coronacrisis is het participatieproces een uitdaging geworden. Er wordt aangesloten bij het participatieproces van de Omgevingsvisie om zo min mogelijk contactmomenten te hebben in 2020.			

Minder infrastructuur, minder beheer

We kijken kritisch naar welke wegen afgewaardeerd kunnen worden, de beheerkosten voor dat wegvak dalen dan. De conclusies worden opgenomen in het nieuwe GVVP zal hierover het gesprek plaatsvinden.

We blijven kritisch op het aantal verkeersborden in de gemeente. Het versimpelen van weginrichting kan er aan bijdragen dat weggebruikers begrijpen wat er van hen verwacht wordt en zijn borden niet nodig. Aanpassing van inrichting vindt plaats bij onderhoudswerkzaamheden.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	=	=	=
Toelichting			
Deel van de Hogenkampseweg wordt alvast afgewaardeerd, daarmee lopen we inhoudelijk voor op de verwachting.			

Spooronderdoorgang Wolfheze

In het eerste kwartaal 2021 verwachten we dat de gemeente een standpunt moet gaan innemen over dit majeure project. De inrichting en fasering zijn naast kostendeling en het dragen van de risico's de belangrijke ingrediënten voor dit besluit. Over de verdeling van kosten en risico's hebben wij overleg met de provincie en de regio.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Regionale samenwerking

Om meer rijksgeld naar de regio te krijgen wordt regionale samenwerking per 2020 gestructureerd opgepakt. Hiermee ondersteunen de regiogemeenten de provincie in de gesprekken met het Rijk. Er worden samenhangende visies opgesteld en activiteitenprogramma's gemaakt. Voor onze gemeente van belang voor spooronderdoorgang, verkeersveiligheid, benuttingsmaatregelen, fietsverbindingen, ter voorkoming van sluipverkeer door files op de A50 en HOV.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Gevolgen coronacrisis

Het openbaar vervoer is hard getroffen door de maatregelen rond de coronacrisis. De bussen rijden weer, maar behoorlijk leeg, de veren hebben stilgelegen. De buurtbus werkt met vrijwilligers waarvan velen in de risicogroep vallen, ook bleken aanpassingen aan de voertuigen niet eenvoudig. Dit trekt een sterke wissel op de participatie.

Aanbesteding van een nieuwe concessie voor het openbaar vervoer is stilgelegd vanwege de onzekerheid.

2F. Landschap, natuur en landgoederen

Beperkt uitvoeren LandschapsBasisPlan

Wij vinden ruimte voor de alternatieve besparing Groen door op een meer bescheiden schaal uitvoering geven aan het LandschapsBasisplan. In 2020 gebruiken we de bestemmingsreserve landschapsbasisplan (€ 17.500) om de vrijval in 2020 te verzachten. Hierdoor blijven bestaande afspraken over het onderhouden van Klompenpaden en ondersteuning groene vrijwilligers in stand. Incidenteel faciliteren en cofinancieren we initiatieven op gebied van natuur en landschap, voor zover ze passen in ons landschapsbeleid.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Uitvoering Visie Landgoederen

In 2020 initiëren we processen waardoor derden onderdelen van de visie gaan uitvoeren.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	=	-

Toelichting

Door de coronacrisis lukt het niet om in 2020 samen met inwoners en belanghebbenden de benodigde processen te initiëren. Overigens hebben zich nog geen initiatiefnemers gemeld waarvoor dit budget ingezet kan worden. Een deel van het budget is bestemd voor het herstel van de vijver in park Bato's Wijk.

Plan voor ziekten, calamiteiten en plagen

In verband met klimaatveranderingen verwachten we in toenemende mate de komst van ziekten en plagen in bomen, plantsoen of mogelijk dieren. Daarnaast verwachten we toenemende extremen in weersomstandigheden die zorgen voor calamiteiten op het gebied van bomen en riolering. In 2020 maken we een plan hoe we omgaan met deze veranderingen en wat dit betekent voor het beheer van ons openbaar gebied.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=

Toelichting

Door de coronacrisis verloopt het proces trager dan verwacht. Realisatie eind 2020/ begin 2021.

Landgoederen/Bato's Wijk

I.v.m. flora- en faunaonderzoek loopt herstel van de vijver vertraging op. Uitvoering niet meer in 2020, maar in 2021. Het reeds gereserveerde budget voor het herstel van de vijver, inclusief het deel van het budget Landgoederen dat voor Bato's Wijk is bestemd, wordt uitgegeven in 2021.

2G. Milieu en duurzaamheid

Stoppen met bijdrage aan Stichting Renkums Beekdal

In 2020 treffen we voorbereidingen om vanaf 2022 te stoppen met de prestatieafspraken met Stichting Renkums Beekdal voor activiteiten die zij organiseren voor basisschoolleerlingen. Dit bespaart € 15.000 per jaar.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-
Toelichting De raad heeft besloten om dit voorstel niet over te nemen. Er hoeven dus geen voorbereidingen getroffen te worden om de bijdrage in 2022 te stoppen.			

2H. Energie en klimaat

Woningen

Deelname onderzoek Wijk van de Toekomst Heveadorp (aardgasloos), verkenning tweede wijk. Met cofinanciering benutten we de provinciale subsidieregeling voor de Wijk van de Toekomst aanpak. Subsidie voor fase 1 is aangevraagd in 2019. De fase start naar verwachting eind 2019 en loopt door tot voorjaar 2020. Dan kan voor fase 2 opnieuw cofinanciering worden aangevraagd bij de provincie.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	-
Toelichting De corona situatie is een vertragende factor in het proces Wijk van de Toekomst Heveadorp. Fase 1 van het onderzoek zal daarom niet in het voorjaar maar in het najaar van 2020 worden afgesloten. Er is meer tijd en budget (€ 5.000) nodig om fase 1 af te ronden. Deze vertraging heeft ook effect op de startdatum van fase 2. Geconcludeerd kan worden dat er meer tijd nodig is om de procesbegeleiding voor fase 2 goed te organiseren. Het budget dat voor fase 2 van Heveadorp Wijk van de Toekomst is begroot (€ 20.000) zullen we doorschuiven naar 2021.			

Energieketen terug naar de basis: onafhankelijke informatievoorziening richting inwoners. Om kosten te besparen, is in het kader van de perspectiefnota besloten een deel van de werkzaamheden te laten vervallen:

- Woonwenscans niet meer gratis aanbieden
- Inkoopactie niet meer organiseren door energieloket

Supportfunctie blijft wel bestaan. Ook de gereedschapskist gericht op wijkinitiatieven blijft bestaan, net als de netwerkorganisatie en het podium voor regionale aanbieders.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting In september 2020 worden afspraken gemaakt over woonwenscans.			

Duurzame opwek

- Bijdrage leveren aan Regionale Energiestrategie Arnhem - Nijmegen; besluitvorming conceptbod juni 2020.
- Voeren van een energiedialoog per kern (relatie RES)
- Kaders grootschalige energieopwek opstellen en uiterlijk in april 2020 aanbieden aan gemeenteraad
- Actieve deelname aan onderzoek geothermie (SCAN programma), verkennen mogelijkheden voor benutten restwarmte Parengo in eigen gemeente (onderdeel van warmteverkenning)
- Initiatieven voor grootschalige opwek beoordelen en begeleiden, waaronder postcoderoos projecten op gemeentelijk vastgoed (oa Bernulphusschool).

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting			
Vanwege corona-situatie is de besluitvorming op het concept bod RES verplaatst van juni 2020 naar oktober 2020. Er is gekozen om het proces rond de visie op grootschalige opwek te combineren met het proces rond de omgevingsvisie. De aanbieding van de visie aan de raad verschuift daardoor naar eind 2020 .			

Warmtevisie

Opstellen verplichte gemeentelijke warmtevisie uiterlijk in 2021; dit betreft een nieuwe taak vanuit het klimaatakkoord met een noodzakelijk sterke sturing vanuit de gemeente. In 2020 starten we de transitievisie warmte op o.a. met een wijkprioritering.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	+	=
Toelichting			
Voor de Transitievisie Warmte kunnen we gebruik maken van een specifieke uitkering a € 20.660 voor het inwinnen van extern advies ten behoeve van de Transitievisie Warmte (Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie). Deze subsidie zal worden aangevraagd in september 2020.			

2I. Dierenwelzijn**Opstellen beleidsdocument dierenwelzijn**

- Kennis verzamelen en bundelen bij één gemeentelijk aanspreekpunt
- Organiseren brainstormsessie hoe dit onderwerp integraal op te pakken
- Eind 2020 komen tot een modern en werkbaar plan om het dierenwelzijn blijvend te verbeteren en dit de raad voor te leggen.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	-	=	=
Toelichting			
In eerste instantie leek het plan niet in 2020 gereed te kunnen komen. Dankzij het aanbod van Avolare om het plan (mede) op te stellen, is realisatie wellicht nog mogelijk in 2020 of begin 2021. De inbreng van Avolare zal naar verwachting een kwalitatief beter plan opleveren.			

2J. Ondernemen en bedrijvigheid

Project herstructurering bedrijventerreinen

In juni 2019 is de Perspectiefnota 2019-2023 voor de gemeente Renkum door de gemeenteraad vastgesteld, waarbij de gemeenteraad heeft besloten om een gedeelte van het resterende bedrag voor de herstructurering te bezuinigen. We zijn met de provincie in gesprek om hun resterende bijdrage (cofinanciering) te behouden. We hopen in 2020 hierover concrete afspraken te kunnen maken. Voor de Klingelbeek stelt de gemeente samen met grondeigenaren/ buurtbewoners een ruimtelijke visie op. Hiervoor worden participatiebijeenkomsten gehouden. Naar verwachting wordt de visie in het vierde kwartaal 2020 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
+	=	+	+
Toelichting			
De koers van de gemeente is gewijzigd in het faciliteren van grondeigenaren/ marktpartijen. Hiermee zijn mogelijke grondexploitatie-risico's voor de gemeente komen te vervallen. Door beëindiging van de cofinanciering is een groot bedrag bezuinigd.			

Budget voor ondernemersbijeenkomsten verminderen

In de afgelopen jaren zijn er twee ondernemersbijeenkomsten per jaar georganiseerd: een ondernemersbijeenkomst in juni en de dag van de ondernemer in november. We willen de organisatie van deze bijeenkomsten steeds meer bij de ondernemers zelf neerleggen. In het verleden is de Dag van de Ondernemers al bekostigd door ondernemers en werden er vanuit de gemeente alleen uren geleverd. Ook de ondernemersbijeenkomst in 2019 is samen met ondernemers georganiseerd, waardoor de kosten aanzienlijk naar beneden zijn gebracht. Het voorstel is om deze trend door te zetten en in het komende jaar als gemeente een lagere financiële bijdrage te doen aan deze bijeenkomsten.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	=	+	+
Toelichting			
I.v.m. Covid-19 geen grote dag van de ondernemer, maar indien mogelijk een kleinere variant.			

Deelname aan MKB-Enquete stopzetten

De MKB-enquête is een tweejaarlijkse enquête om de ondernemerstevredenheid in de gemeente te meten. De respons was de afgelopen keren zeer laag (100 op 3.000) waarmee de resultaten toen niet representatief waren. We stellen voor niet meer deel te nemen aan de MKB-enquete en laten tweejaarlijks dit budget vrij vallen.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2K. Recreatie en toerisme

Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek

De Concertzaal wordt gebruikt voor culturele (kunstroute, etc.) en commerciële activiteiten. De concertzaal is onlangs grotendeels gerenoveerd. Op dit moment is het niet mogelijk om het pand commercieel te verhuren, vanwege het beperkende bestemmingsplan.

Daarom gaan wij in 2020:

- commerciële horeca mogelijk maken door het bestemmingsplan aan te passen;
- onderzoeken of verkoop voor een marktconforme prijs mogelijk en wenselijk is;
- zo nee, de exploitatie opnieuw aan te besteden tegen een marktconforme pacht/ huurprijs.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	=

Toelichting
Vastgoed heeft in 2020 gegeven de beperkte capaciteit de aandacht gericht op met name het vastgoedbeleid, IHP, LOC Doorwerth en Corona-invloed op (exploitatie van) vastgoed.

Het budget voor toerisme, kunst en cultuur zetten we in voor productontwikkeling

In het coalitieakkoord is besloten om de lokale toeristische infrastructuur en promotie te stimuleren en verbeteren. Hiervoor is structureel € 30.000 beschikbaar gesteld voor productontwikkeling.

We realiseren bruine bebording, een wandelnetwerk en het doorlussen van met MTB routenetwerk met Wageningen en Arnhem.

Vanaf 2022 wordt ingezet op beheer en onderhoud.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Monumenten

Daar waar nodig faciliteren wij ondernemers die aan Open Monumentendag willen deelnemen. Als gemeente nemen wij niet meer deel waardoor het beschikbare budget kan worden verlaagd.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2M. Water en riolering

Verankering GRP+ in Omgevingswet

- Het huidige GRP+ is geldig tot en met 2020.
- Er wordt geen nieuw GRP+ opgesteld. Alle keuzes met betrekking tot het omgaan met de zorgplichten voor afvalwater, regenwater en grondwater worden verankerd in de Omgevingsvisie die vanwege de Omgevingswet wordt opgesteld. De Omgevingswet wordt -per 1 januari 2022 van kracht.
- Er wordt wel een kostendekkingsplan gemaakt als financiële onderbouwing van de rioolheffing. Dit plan wordt in 2021 aan u voorgelegd.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=

Toelichting

De planning loopt niet conform: het opnemen van strategische keuzes rond de watertaken in de omgevingsvisie is afhankelijk van de planning van het opstellen van de omgevingsvisie. Dat laatstgenoemde traject is wat vertraagd.

Het kostendekkingsplan voor de riolering wordt vanwege capaciteitsproblemen niet meer in 2020 gerealiseerd. Verwachting is dat dat zo snel mogelijk in 2021 uitgevoerd wordt.

2N. Afvalverwijdering en -verwerking**Kostenstijgingen afvalinzameling- en verwerking**

In 2020 zijn er diverse aanpassingen in het serviceniveau genomen om de kostenstijging van afvalinzameling- en verwerking op te vangen. Hierdoor is de stijging van de afvalstoffenheffing beperkt gebleven.

Inzameling restafval om de 4 weken (in plaats van 3)

Naast dat hierdoor de inzamelkosten gedaald zijn wordt hiermee ook een verdere terugdringing van de totale hoeveelheid restafval verwacht.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	+

Toelichting

Uit het onderzoek van het inwonerspanel blijkt dat er nog altijd veel inwoners tevreden zijn over de inzameling van restafval. Ook heeft deze aanpassing nauwelijks tot klachten geleid.

Inzameling gft+e 26 keer per jaar (i.p.v. 42 keer per jaar).

Een tweewekelijkse inzameling gedurende het gehele jaar draagt bij aan meer duidelijkheid bij de inwoners. Inwoners die met een tweewekelijkse inzamelrequentie tot in de problemen komen kunnen tegen kostprijs (eenmalig € 30,-) een extra klike aanvragen bij ACV.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	-

Toelichting

Uit onderzoek onder het inwonerspanel blijkt dat de inwoners nog altijd redelijk tevreden zijn over de inzameling van gft+e. Toch is afgelopen zomer een online petitie gestart die de gemeente oproept om in de zomermaanden gft+e wekelijks in te zamelen. Uit meldingen vanuit de inwoners blijkt dat men vooral hinder ervaart van maden en ander ongedierte.

Inzameling PMD met klike's met een driewekelijkse inzamelrequentie

Vanaf 2021 wordt PMD in laagbouw om de drie weken ingezameld. Hiervoor wordt in 2020 een PMD-klike ingevoerd. Hierbij wordt aandacht geschonken aan goede voorlichting in combinatie met handhaving.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
nvt	ntv	nvt	nvt

Toelichting

Deze maatregel is niet tot uitvoering gekomen. De raad wil eerst een afvalbeleidsplan voordat deze maatregel wordt in gevoerd.

Inzameling PMD: betalen voor plastic zakken (i.p.v. gratis verstrekken)

Net zoals grijze vuilniszakken en gft-biozakjes worden PMD zakken tegen betaling verstrekt. Met een prijs van € 1,00 per rol gaat het om een bedrag van 8 tot 10 cent per zak. Voor een gemiddeld gezin gaat het om een bedrag van ongeveer € 5,20 per jaar.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting			
Deze maatregel heeft eind 2019 geleid tot massaal hamsteren van gratis af te halen PMD-zakken. De eerste weken van 2020 heeft deze maatregel tot een aantal klachten geleid. Uit het inwonerspanel blijkt dat de huidige manier van PMD inzamelen nog altijd tot veel tevredenheid leidt.			

Afvalbrengrstation: verminderen openingsuren (van 47 uur naar 35 uur)

Het aantal openingsuren van Afvalbrengrstation 'Veentjesbrug' gaat terug van 47 naar 35 uur. Een voorwaarde om deze maatregel succesvol door te voeren is dat ook het aantal afvalstromen verminderd wordt in combinatie met het verlagen van het aantal gratis bezoeken.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	=
Toelichting			
ACV heeft na besluitvorming meer tijd nodig gehad om deze maatregel door te voeren. Voor het vaste personeel op het afvalbrengrstation diende een oplossing gevonden te worden. Daardoor is deze maatregel daadwerkelijk per 1 april 2020 ingevoerd. De tevredenheid over het afvalbrengrstation is verminderd.			

Afvalbrengrstation: beperken aantal gratis bezoeken

Het aantal gratis bezoeken aan het afvalbrengrstation gaat terug van 12 naar 6 keer per jaar. Vanaf het 7e bezoek betalen inwoners een bedrag van € 10,- per bezoek. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor afvalstromen die geld opleveren en KCA.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting			
Vanaf dit jaar kunnen de inwoners met de afvalpas 6 keer gratis het afvalbrengrstation bezoeken. In het begin van de coronacrisis was het desondanks erg druk op het afvalbrengrstation. Dit speelde op alle afvalbrengrstations in Nederland. Men had meer tijd dus werd er massaal opgeruimd. Omdat ACV er voor moest zorgen dat op het afvalbrengrstations de corona-maatregelen in acht moesten worden gehouden heeft dit geleid tot wachttijden voor de poort. Vanaf de zomer zijn de maandelijkse bezoekersaantallen fors afgenomen.			

Afvalbrengstation: verbouwingsafval niet meer accepteren

Verbouwingsafval wordt niet meer geaccepteerd op het afvalbrengstation. Het betreft bouw- en sloopaafval, steenpuin en teerhoudende dakbedekkingen. Inwoners kunnen dit afval kwijt bij particuliere afvalbrengstations in de gemeente.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	=
Toelichting Om de inwoners te laten wennen is er voor gekozen om niet al op 1 januari maar vanaf 1 april geen verbouwingsafval meer te accepteren. Dit is ook gedaan om vervelende discussies aan de poort te voorkomen. In lijn met de verwachtingen heeft deze maatregel geleid tot een toename van het aantal dumpingen van verbouwingsafval in de openbare ruimte. Met het verdwijnen van de 'puincontainer' per 1 april ontstond op het afvalbrengstation een probleem ten aanzien van het accepteren van 'keramisch afval'. Bijvoorbeeld een beschadigd servies, bloempotten en een paar gebroken dakpannen. Daarop is voor de zomervakantie een extra container geplaatst waardoor dit afval alsnog op het afvalbrengstation afgeleverd kan worden. Naar verwachting neemt het aantal dumpingen hierdoor af.			

Inkomsten verhogen: variabel tarief restafval verhogen

De hogere verwerkingskosten van restafval worden doorberekend in het variabele tarief voor het aanbieden van restafval. Het nieuwe tarief voor het aanbieden van restafval met een 140 liter klike wordt met dit voorstel € 4,05. Hiermee wordt een extra impuls gegeven aan het beter scheiden van restafval.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting De hoogte van het variabele tarief van 2020 wordt pas duidelijk bij het opleggen van de aanslagen over 2021.			

Inzamelen oud papier: op termijn contract afsluiten voor een vaste prijs.

Zodra de papiermarkt weer is aangetrokken wordt een vast contract afgesloten zodat de opbrengst van oud papier beter is in te schatten. Ook wordt onderzocht of inzameling op een professionele manier kan worden georganiseerd.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
Toelichting De papierprijs ligt nog altijd op een zeer laag peil. Onderhandelingen over een nieuw contract zijn daarom nu niet zinvol. Dit onderwerp is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het Afvalbeleidsplan 2021.			

20. Groenonderhoud

Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken

Binnen de gemeente zijn er vijf gemeentelijke begraafplaatsen. Op dit moment resteert er een exploitatietekort van € 40.000. De komende drie jaar gaan wij dit tekort inlopen door:

- Het extra verhogen van de leges en het verruimen van het aanbod grafrecht per 1-1-2020 ter grootte van een bedrag van € 10.000
- Het verminderen van vaste kosten
- Productuitbreiding o.a. door de aanleg van een natuurbegraafplaats. Gesprekken om de beoogde grond hiervoor in handen te krijgen zijn gaande. Verwachting is dat er nog in 2020 duidelijkheid komt.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	-
Toelichting Door de coronacrisis is het proces tot overdracht van gronden tussen Gelders Landschap en Kasteelen en Gemeente Renkum licht vertraagd. Op dit moment worden de kaders geformuleerd waaronder de overdracht moet plaatsvinden. Wij verwachten in de loop van 2022 (was 2021) de natuurbegraafplaats in gebruik te nemen. Dit betekent dat de ingeboekte taakstelling van € 10.000 voor 2021 niet gerealiseerd kan worden			

Onderhoud Gemeentelijke begraafplaatsen als onderdeel van Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken

Europese aanbesteding onderhoud begraafplaatsen 2021

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	-
Toelichting Wij bereiden, conform de aanbestedingsregels de (Europese), aanbesteding van het algemeen onderhoud van de begraafplaatsen voor, welke op 1 januari 2021 in moet gaan. Risico van een nieuwe aanbesteding is dat de totaalprijs hoger kan worden dan nu het geval is. Eventuele negatieve consequenties maken wij inzichtelijk in de Voorjaarsnota 2021.			

Onderhoud en beheer sportparken

Het meerjarenonderhoudsplan 2019-2029 voor de kernsportparken Wilhelmina en De Bilderberg wordt geactualiseerd en aan u voorgelegd. Rekeninghoudend met de gewenste overdracht naar de gebruikers.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Als gevolg van de coronacrisis heeft het proces om te komen tot overdracht van beheer en onderhoud vertraging opgelopen. Het geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan is hieraan verbonden en is gepland in het eerste kwartaal van 2021.			

Alternatief besparingsvoorstel groen

Bij de behandeling van de Perspectiefnota heeft u opdracht gegeven voor een alternatief voorstel voor de € 130.000 besparing door het verlagen van het onderhoudsniveau. In onderstaande tabel ziet u ons alternatief voorstel.

Naast besparingen in groen- en landschapsbudgetten stellen wij voor de kosten voor straatreiniging verder door te belasten naar de Afvalstoffenheffing. En in 2020 een marktconsultatie uit te voeren, waaruit moet blijken of het veegwerk tegen lagere kosten kan worden uitgevoerd. Op dit moment wordt veegwerk uitgevoerd door de ACV.

Tevens gaan wij in 2020 in overleg met stakeholders en inwoners over het groenonderhoud met meer biodiversiteit in combinatie met een goedkopere manier van beheer. Een plan hiervoor wordt u dit najaar toegestuurd. Wij verwachten dat de kostenbesparing hierdoor geleidelijk zal kunnen oplopen tot € 15.000 in 2021.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-
Toelichting U heeft voorgesteld een Groenberaad op te starten. Dit Groenberaad willen wij betrekken in het nieuwe groenbeheer, een deel van de mogelijke besparingen wordt daardoor niet eerder dan in 2021 gerealiseerd.			

2P. Wegen, straten en pleinen

Actuele beheerbudgetten

In 2020 actualiseren we het beheersysteem. Daarmee kan het systeem worden gebruikt voor tal van analyses.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Straatreiniging

In 2020 voeren we een marktconsultatie uit voor het vegen van wegen. Wij vermoeden dat de kosten die wij nu ACV betalen omlaag kunnen, zie 20. We betrekken ACV bij de marktconsultatie. Daarbij brengen we ook in beeld welke gevolgen het evt. stoppen heeft voor onze samenwerking en winstuitkering. Bij een positieve uitkomst gaan we het veegwerk aanbesteden.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Regulier onderhoud wegen

Door het verhogen van de beheerbudgetten kan de openbare ruimte planmatig en op het vastgestelde niveau beheerd worden.

Aan de hand van inspectiegegevens en meldingen maken we uitvoeringsplannen voor zowel klein- als grootonderhoud.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	+	=

Toelichting Aanbestedingen zijn dit jaar gunstig geweest			
--	--	--	--

Extra geld coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is éénmalig een budget beschikbaar gesteld voor het wegwerken van de meest acute onderhoudsachterstanden. Op basis van inspectiegegevens is in 2018 een prioritering opgesteld. Het resterend budget wordt aan de hand van de prioritering in 2020 ingezet.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Rehabilitatie en reconstructie

Door het beschikbaar stellen van rehabilitatie en reconstructie budget kunnen vervangingen uitgevoerd worden.

Activiteiten:

- Het voorbereiden en uitvoeren van een aantal projecten in de openbare ruimte geïnitieerd vanuit wegen.
- Voor de achterstallige vervangingen wordt begin 2020 een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren gemaakt. Dit wordt afgestemd met riolering, verkeer en groen. Zodat de integrale planning zo goed mogelijk rekening houdt met prioriteiten van de verschillende vakgebieden en de projecten zo veel mogelijk integraal worden uitgevoerd. Dit bespaart niet alleen tijd en geld, maar beperkt ook de overlast voor omwonenden. U wordt in de loop van het jaar geïnformeerd over de voortgang.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=

Toelichting

De inspectiegegevens van de wegen laten langer op zich wachten dan verwacht.

Areaalbeperking

Een aantal specifieke activiteiten heeft betrekking op het beperken van het gemeentelijk areaal.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

2Q. Bos en natuurbeheer**Het afstoten van de Pietersberg en Hemelseberg**

We zijn in onderhandeling met Gelders Landschap en Kastelen om de landgoederen Pietersberg en Hemelseberg, beide in Oosterbeek in af te stoten. Het betreft hier uitruil van grond bij de Oosterbeekse begraafplaatsen waardoor daar een natuurbegraafplaats gerealiseerd kan worden. Verwachting is dat de overdracht in de loop van 2020 plaatsvindt.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	-

Toelichting

Door de coronacrisis is dit proces licht vertraagd. Inmiddels zijn de taxatierapporten gereed. Deze worden besproken met het college waarna de eisen worden opgesteld waaronder de overdracht plaats kan vinden.

03 Organisatie

3A. Dienstverlening

We stellen servicenormen voor onze dienstverlening vast

We herijken onze servicenormen, communiceren deze transparant naar onze inwoners en zien toe op naleving. Zo weet de burger wat hij mag verwachten en de gemeente wat haar te doen staat

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting De planning was dat de servicenormen 1 oktober live gaan. Belangrijk uitgangspunt hierbij was (en is) dat het projectteam dienstverlening met alle medewerkers in gesprek is geweest over de servicenormen. Door corona zijn een aantal van deze overleggen niet doorgegaan en lukt het niet om alle medewerkers te spreken voor 1 oktober. Het is belangrijk dat we goed starten met deze servicenormen en daarvoor is het essentieel dat alle medewerkers bekend zijn met deze normen. Daarom is het voorstel om de servicenormen niet 1 oktober, maar 1 januari live te laten gaan. Dit geeft ons de tijd om alle medewerkers te spreken en de naleving ervan beter te borgen en te garanderen.			

We stellen een beheerplan op voor informatie op de website en het antwoordportaal van het KCC

We stellen een beheerplan op voor de teksten op de website waarin we de verantwoordelijkheden voor de content organisatiebreed afspreken. Daarmee verbeteren de actualiteit en kwaliteit van de informatie op onze website en in het Antwoordportaal dat het KCC gebruikt om vragen te beantwoorden.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	=	=
Toelichting De content rondom corona crisis en de E-diensten van de TOZO regelingen hebben meer tijd gevraagd dan dat er begroot was van de adviseurs dienstverlening. Het opstellen van het beheerplan staat gepland begin 2021.			

We maken de dienstverlening klantgerichter

- We maken de dienstverlening organisatiebreed klantgerichter en zetten hierbij in op het verbeteren van processen. We kijken hierbij naar inhoud, vorm en servicenormen van de contactkanalen website, email, brieven, balie en telefonie. Ook kijken we naar het verminderen van de regeldruk. Hierbij betrekken we ook de aan ons verbonden partijen die voor ons dienstverlening uitvoeren, zoals De Connectie en de ODRA. Dit is een continue verbetertraject.
- We zorgen ervoor dat wij voldoen aan de wet digitale toegankelijkheid.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=

Verdere digitalisering

- We breiden onze digitale dienstverlening uit met nieuwe e-diensten, zijnde evenementenvergunning, evenementenmelding, drank- en horecaonthefing, aanvraag ontheffing tijdelijk gebruik openbare grond, digitaal algemeen contactformulier, kwijtschelding belastingen, vereenvoudigd verhuisformulier.
- We voeren klantreizen uit voor diverse producten van Burgerzaken.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor aansluiting op de Berichtenbox van MijnOverheid in de vorm van een pilot met 1 of een cluster van producten.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	=	=

Toelichting

Gerealiseerde e-diensten 2020: digitaal contactformulier, kwijtschelding belastingen, aanvullende informatie aanleveren belastingen, beroepschrift belastingen, TOZO1, TOZO2, verlenging TOZO, uitstel betaling ondernemers i.v.m. corona crisis, vereenvoudigd verhuisformulier en de evenementenmelding. De evenementenvergunning en drank en horecaonthefing en aanvraagonthefing tijdelijk gebruik openbare grond worden in 2021 gerealiseerd. De diverse TOZO regelingen zijn hiervoor in de plaats gekomen, hebben prioriteit gekregen.

De klantreis heeft niet plaats kunnen vinden i.v.m. anticiperen op de maatregelen van de corona crisis en realiseren dat de burger de gevraagde documenten op een veilige manier kan aanvragen en in ontvangst kan nemen. Implementatie van Portaal waardoor het voor de klant mogelijk is 10 producten bij burgerzaken digitaal aan te vragen vindt in het najaar 2020 plaats.

De mogelijkheid voor aansluiten op de berichten box van MijnOverheid is niet onderzocht i.v.m. tijd die de ICT medewerkers nodig hadden voor het inrichten van de thuiswerkplekken voor de medewerkers i.v.m. de corona crisis. De inwoner vindt de informatie terug in mijnRenkum.

3B. Dorpsgericht werken

Voor dit product zijn er geen specifieke activiteiten voor 2020. Dorpsgericht werken wordt toegepast in de uitvoering van beleid en projecten in de overige programma's

3C. Organisatie en bedrijfsvoering

Vorig jaar is focus aangebracht door in te zetten op vier thema's:

Leiderschap, Resultaatgerichtheid, In Control en Vitale organisatiecultuur.

Deze thema's blijven ook in 2020 onverminderd van kracht.

Op alle vier de thema's is het noodzakelijk om eerst de basis op orde te brengen.

Leiderschap & resultaatgerichtheid gaat over de manier waarop we werken. In 2020:

- werken we met een concernplan en teamplannen. Zo is het voor iedereen in de organisatie duidelijk welke prioriteiten er zijn, welke resultaten behaald moeten worden en wat ieders bijdrage daarin is;
- werken we met een organisatieagenda afgestemd op de lange termijn agenda voor de Raad;
- is projectmatig werken verder versterkt binnen de organisatie.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting Concept organisatie visie is voor de zomer gedeeld met de Raad. Vanwege Corona is de organisatie hierin nog onvoldoende meegenomen. Deze voorwaardelijke stap is uitgesteld en start in september. Gelijkijdig wordt een op de visie en beschikbare capaciteit & middelen afgestemde organisatie- ontwikkelagenda opgesteld. Het goed actueel houden van de lange termijn agenda van de Raad vraagt nog de nodige aandacht van de organisatie. Hier zal in de 2e helft van 2020 extra aandacht aan worden besteed.			

In Control: de basis op orde!

In 2020 ligt onverminderd de focus op het op orde krijgen van de basis. Dit betekent dat gewerkt wordt aan het realiseren van onderstaande resultaten:

- inkoop- en aanbestedingen beleid wordt nageleefd en dossiers zijn op orde;
- verplichtingenadministratie en contractmanagement zijn geïmplementeerd;
- procesmanagement is ingericht en plan van aanpak procesoptimalisatie gereed;
- kwaliteit dossiervorming is verbeterd en nieuw zaakstelsel aanbesteed;
- voldoen aan de wettelijke vereisten van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en de Algemene verordening gegevensbescherming.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	+
Toelichting <ul style="list-style-type: none"> • Het organisatiebrede project procesoptimalisatie is vanwege Corona uitgesteld en start eind september 2020. Het project zal daarom doorlopen in 2021. • De verplichtingenadministratie en het contractenregister zijn ingericht, het juiste gebruik ervan vraagt nog de nodige aandacht. De volledige implementatie zal daarom pas begin 2021 afgerond worden. • Het aanbesteden van het nieuwe zaakstelsel gebeurt samen met de Connectie en de gemeenten Arnhem en Rheden. Vanuit de organisaties moet eerst een geharmoniseerde visie op zaakgericht werken komen. Naar verwachting kan begin 2021 een verkenning op de markt worden gestart.			

- De vereiste rollen m.b.t. informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens, vanuit de BIO en AVG, zijn toegekend aan functionarissen. Een groot deel van de activiteiten wordt dit jaar afgerond. Een deel van de activiteiten zal doorlopen in 2021, na afronding zal volledig zal worden voldaan aan de wettelijke vereisten.

Vitale Organisatiecultuur

In 2020 ligt de focus op:

- het vergroten van de (duurzame) inzetbaarheid: terugdringen ziekteverzuim en werken aan vitaliteit;
- het voeren van het goede gesprek en investeren in de ontwikkeling van medewerkers in lijn met onze strategische personeelsplanning;
- uitbouwen en borgen van een goede interne communicatiestructuur;
- het toepassen van dorpsgericht werken en verbeteren van de externe oriëntatie in ons werk.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	-

Toelichting

Ondanks de inzet op de vitaliteit van onze medewerkers (door middel van diverse workshops) blijft het ziekteverzuim hoog. Hierover hebben we de raad in een raadsbrief d.d. 3 augustus geïnformeerd. Met name het langdurig verzuim is hoog. De (ervaren) druk op medewerkers blijft op onderdelen te hoog. Door de corona-crisis en het thuiswerken gaat re-integratie langzamer. Om daadwerkelijk de vitaliteit te vergroten zal de (ervaren) druk structureel moeten veranderen. Dat vraagt naast een andere manier van werken, door o.a. processen te optimaliseren, keuzes te maken. Zodat tijd en ruimte ontstaat voor medewerkers om met aandacht te werken aan de organisatie-ontwikkeling en hun eigen ontwikkeling. Op die manier ontstaat er een prettiger werkklimaat waardoor de vitaliteit ook duurzaam wordt vergroot. De komende tijd zal daarom de focus worden gelegd op het invullen van Goed werkgeverschap.

3D. Huisvesting / Gemeentehuis

Huisvesting gemeentelijke organisatie

Er wordt nog een aanvullende scenario, 'de minimale variant' uitgewerkt. Zodra deze aanvullende variant is uitgewerkt wordt gevraagd een principiële keuze te maken uit de onderzochte scenario's. Na vaststelling van de visie en scenariokeuze kan tot verdere planuitwerking worden overgegaan.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
-	-	-	=

Toelichting

Doordat er een aanvullende studie moet worden gedaan naar het scenario 'minimale variant' loopt de planning uit en kost het onderzoek meer geld. Inhoudelijk is de vraag of de minimale variant recht doet aan onze visie op de huisvesting.

Vastgoedplan

In februari is het vastgoedplan-beleidsdeel vastgesteld. Eind 2020 wordt ter vaststelling uitvoeringsdeel aangeboden. Hierin staan alle gemeentelijke eigendommen opgenomen. In dit plan worden keuzes voorgelegd over de te nemen maatregelen, prioritering en fasering van vastgoedprojecten.

Voor het gemeentelijk vastgoed dat onder het kernareaal valt worden meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld. Daarbij kijken wij ook naar de levensduur van de gemeentelijke gebouwen en mogelijke renovatiekosten die op ons afkomen. De effecten van het nieuw opgestelde meerjarenonderhoudsplan wordt verwerkt in het uitvoeringsplan. Grootschalige renovatie of nieuwbouw wordt niet opgenomen in de onderhoudsplanung/ -voorziening, maar worden als maatregel opgenomen in het vastgoedplan-uitvoeringsdeel.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=
Toelichting De planning is veranderd. Het beleidsdeel en uitvoeringsdeel worden opvolgend voor besluitvorming voorgelegd. Het beleidsdeel is eerder vastgesteld en het uitvoeringsdeel wordt later omdat het meer tijd kost om op pandniveau een en ander inzichtelijk te maken.			

3E.Samenwerkingsverbanden

Vanuit onze opdrachtgevende rol richting **de Connectie** ligt de focus in 2020 op:

- concretiseren van en monitoren op servicenormen op de gehele Producten & dienstencatalogus;
- versterken van de governance, mede n.a.v. het auditrapport 2019;
- uitvoeren van de gezamenlijk evaluatie van de samenwerking;
- monitoren van de voortgang van de benodigde verbetermaatregelen in de IV-keten;
- harmoniseren & standaardiseren van processen & systemen.

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	-	=

Er wordt door de 3G en de gemeente gezamenlijk opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de evaluatie. Er wordt gewerkt aan:

- meerjarenvisie '21 - '24
- visie op dienstverlening
- verbetering dienstverlening korte termijn
- versterken van de Governance o.a. door het goed inrichten van portfoliomanagement.
- harmonisatie- en standaardisatie agenda

Daarnaast lopen de verbetertrajecten van de IV-keten. De 1e fase 1!Connect wordt dit jaar afgerond. De 2e fase 2!Connect is inmiddels gestart en de prognose van de besteding van het projectenbudget is geactualiseerd. Dit betekent een verschuiving in de jaarschijven. Vooralsnog is het uitgangspunt dat 2!Connect binnen het financiële kader kan worden afgerond en wordt hier ook op gestuurd. Gezien de omvang van het traject, onvoorziene zaken en het anticiperen op nieuwe ontwikkelingen zal dit goed gemonitord moeten worden. Indien er sprake is van een noodzakelijke bijstelling zal u hier tijdig over worden geïnformeerd.

De uitvoering van de projecten binnen 2!Connect levert wel knelpunten op voor de benodigde inzet vanuit de gemeente. Onlangs is duidelijk geworden wat de benodigde inzet precies omvat en dat

levert knelpunten op in de reguliere taken. Afstemming over inzet en planning vindt momenteel plaats met de Connectie.

Doordat de prioriteit ligt bij het project 2!Connect zien we een vertraging op het reguliere investeringsprogramma bij de Connectie. Voor meer informatie verwijzen we u naar de 2e bestuursrapportage van de Connectie. De financiële effecten van de 2e bestuursrapportage zijn verwerkt in de najaarsnota zie de toelichting bij 3.1.2.3.5.

Regionale Samenwerking Arnhem - Nijmegen

De toekomstige regionale samenwerking regio Arnhem - Nijmegen is in 2019 opgepakt. De verwachting is dat in het eerste kwartaal 2020 een advies aan de gemeenten wordt voorgelegd op welke wijze deze samenwerking in de nabije toekomst versterkt/verbeterd kan plaatsvinden.

Voortgang

Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	-	=	=

Toelichting

De voorstellen voor de versterkte regio zouden oorspronkelijk in het voorjaar van 2020 ter besluitvorming worden aangeboden aan de regiogemeenten. Vanwege de uitbraak van de COVID-19-pandemie is de besluitvorming uitgesteld tot november 2020. Na een positief besluit van de regiogemeenten start de versterkte op 1 januari 2021.

3F. Goed bestuur

Voor dit product zijn er geen specifieke activiteiten voor 2020.

Bijstelling lopende begroting

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024
01 Samenleving	-1.988	-1.387	-1.332	-1.124	-1.106
02 Omgeving	-137	-138	28	22	28
03 Organisatie	-388	89	113	156	96
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	2.545	619	610	696	504
Totaal bijstellingen	-31	817	581	250	478

Bijstellingen i.r.t. reeds genomen raadsbesluiten

Er zijn geen raadsbesluiten genomen met financiële bijstellingen.

Bijstellingen met resultaat

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
1A Renkum voor Elkaar	-30				
1B Onderwijs	52	-17	-23	-23	-23
1C Sport en bewegen	-5				
1D Gezondheid	29				
1E Zorg en Veiligheid	-7	-31	-42	-42	-41
1G Integratie en participatie nieuwkomers	-114	-43	-95	-104	-104
1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-661	-661	-661	-661	-661
1i Maatwerkvoorzieningen Wmo	-502	-503	-471	-196	-196
1J Inkomensvoorziening	126	-151	-56	-113	-95
Totaal	-1.114	-1.406	-1.348	-1.139	-1.120

Hieronder volgt een toelichting per product.

1A Renkum voor Elkaar	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
L&P compensatie Renkum voor Elkaar 2020 incidenteel	-30				
Totaal resultaat	-30	0	0	0	0

L&P compensatie Renkum voor elkaar 2020 structureel

In de afspraken met Renkum voor Elkaar 2020 is de door de VNG aanbevolen loon- & prijscompensatie correctie van 3,3% doorgevoerd. Dit leidt tot een verhoging van het budget van € 30.000 in 2020. Structureel wordt de dekking van € 30.000 gevonden binnen de stelpost L&P.

1B Onderwijs	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
1) Dekking onderwijsachterstandenbeleid	-70	70			
1) Uitgaven onderwijsachterstandenbeleid	70	-70			
Doordecentralisatie Brouwerij	52				
Extra investering renovatie gymzaal W.van Arnhemweg		-15	-21	-21	-21
Volwasseneneducatie		-2	-2	-2	-2
Totaal resultaat	52	-17	-23	-23	-23

Onderwijsachterstandenbeleid [OAB]

In 2021 en vanaf 2021 is er respectievelijk € 98.000 en € 80.000 begroot. Door de in 2019 doorgevoerde wijziging van wegingsfactoren op basis waarvan het Rijk de hoogte van de door ons te ontvangen middelen berekent en door de ervaring van afgelopen jaren, verwachten wij dat deze bedragen hoger zullen zijn. Echter verwachten wij nog een voorlopig toekenningsbesluit van het Rijk.

Daarnaast is in 2020 is het budget voor uitgaven € 222.000. En gelijk bedrag is als inkomst begroot. De uitgaven blijven achter. Reden om het budget met € 70.000 af te ramen. De regeling schrijft voor dat niet ingezette middelen in 2021 ingezet mogen worden. Dit is onafhankelijk van de eerste alinea.

Doordecentralisatie Brouwerij

De gemeente Renkum heeft een overeenkomst met de Brouwerij om door te decentraliseren. Er zijn op basis van de leerlingentelling 1 oktober 2019 minder leerlingen door te betalen. Dat leidt ten opzichte van het budget tot een voordeel.

Extra investering renovatie gymzaal W.van Arnhemweg

Betreft de kapitaallasten van de extra investering. Zie verder de toelichting bij investeringskredieten.

Volwasseneneducatie

Verhoging van de kosten i.v.m. realistische doorrekening van de afgesproken coördinatie-uren door de gemeente Arnhem. Uurtarief is vergelijkbaar met het uurtarief van medewerkers gemeente Renkum.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
1) Subsidie pumtrack	15				
1) Uitgaaf subsidie pumtrack	-15				
2) Specifieke uitkering sportakkoord	20	20	20		
2) Uitgaaf sportakkoord	-20	-20	-20		
Afwikkeling reddingsbrigades	10				
Incidentele lasten MFC Doelum	-39				
Onderhoud MFC Doelum	-49	-13			
Sportmaterialen	-15				
Uitstel renovatie sporthal	160	-133	-1	-1	-1
Saldo van baten en lasten	67	-146	-1	-1	-1
Mutatie reserve					
Incidentele lasten MFC Doelum	39				
Onderhoud MFC Doelum	49	13			
Uitstel renovatie sporthal	-160	133	1	1	1
Totaal resultaat	-5	0	0	0	0

Subsidie pumptrack

Er is een inwonerinitiatief om een pumptrack te realiseren bij MFC Doelum. Van de provincie hebben wij hiervoor een subsidie ontvangen van € 15.000 als bijdrage in de mogelijke realisatie hiervan.

Lokaal Sportakkoord

Voor een periode van drie jaar ontvangen wij vanuit het rijk een uitvoeringsbudget dat kan worden besteed aan de thema's uit het Lokaal Sportakkoord.

Afwikkeling Reddingsbrigade Renkum

Vanwege het beëindigen van activiteiten van de Reddingsbrigade Renkum ontstaat een voordeel.

MFC Doelum

Voor het MFC worden dit jaar nog incidentele kosten gemaakt. Zo is hieruit de verhoogde OZB betaald en de incidentele kosten die gepaard gaan met de opname van de onderdelen waar garantie op zit. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor juridische ondersteuning inzake de discussie met de installateur.

Sportmaterialen

De jaarlijkse keuring van het sportinventaris heeft geleid tot incidenteel hogere kosten van € 15.000 voor noodzakelijke vervanging van afgekeurde materialen.

Uitstel renovatie sporthal

Als gevolg van het besluit om geen nieuwe gymzaal bij het LOC te realiseren is onderzoek gedaan hoe al het bewegingsonderwijs ingevuld kan worden voor Doorwerth. Naast renovatie van de sporthal is onderzoek gedaan naar nieuwbouw van een sporthal en sportzaal. Uiteindelijk is gekozen voor renovatie van de bestaande sporthal. Het renovatieplan wordt de aankomende periode geactualiseerd, waarin ook een oplossing komt voor het invullen van bewegingsonderwijs in de sporthal.

1D Gezondheid	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Gezondheidszorg algemeen en 0-4 jarigen	29				
Totaal resultaat	29	0	0	0	0

Gezondheidszorg algemeen en 0-4 jarigen

De kosten voor uitvoer van uniform en maatwerk via VGGM leidt tot een incidenteel voordeel.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Crisismaatregelen en ibs	-6	-6	-6	-6	-6
Extra investering nieuwbouw brandweerpost Wolfheze		-20	-27	-27	-27
Pilot ambulantisering ggz	-8	-13			
Subsidie pilot ambulantisering ggz	8	13			
Veiligheidshuis	-1	-6	-9	-9	-9
Totaal resultaat	-7	-31	-42	-42	-41

Khonraad: systeem voor Crisismaatregelen en ibs

Khonraad is het enige digitale systeem die beschikbaar is voor de communicatie en afhandeling van procedures die vallen onder de WvGGZ (bv IBS en crisismaatregel). Dit systeem is noodzakelijk, maar door monopolie positie vragen ze hoge bedragen. Zelfs het dubbele ten opzichte van 2019. Op regionaal niveau zijn er nu gesprekken om deze bedragen aan de orde te stellen.

Extra investering nieuwbouw brandweerpost Wolfheze

Betreft de kapitaallasten van de extra investering. Zie verder de toelichting bij investeringskredieten.

Pilot ambulantisering ggz

Van 1 oktober 2020 tot 31 mei 2021 loopt er een pilot WijkGGD.

Dit is een pilot in het kader van preventieve en ambulante GGZ ondersteuning in de wijk. Deze pilot is op € 30.000 begroot. We krijgen € 20.000 subsidie van ZonMW en € 10.000 eigen middelen uit budget ambulantisering GGZ.

Veiligheidshuis

De kosten voor het veiligheidshuis worden verhoogd naar aanleiding van een onafhankelijk onderzoek en de beslissing die is genomen in de stuurgroep.

Nu zijn de kosten 0,61 per inwoner. In 2021 wordt dit 0,79 per inwoner en in 2022 0,89 per inwoner. De bijdrage voor het veiligheidshuis wordt hierdoor stapsgewijs verhoogd van € 19.100 naar € 28.000.

1G Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Meicirculaire 2020	-114	-43	-95	-104	-104
Totaal resultaat	-114	-43	-95	-104	-104

Meicirculaire 2020

Zie raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2020 van 5 juni 2020.

1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Jeugdzorg in natura	-661	-661	-661	-661	-661
Totaal resultaat	-661	-661	-661	-661	-661

Jeugdzorg in natura

De kosten op jeugdzorg leiden tot een structureel nadeel, wat als volgt verklaard kan worden:

- zowel landelijk als lokaal neemt het beroep op jeugdhulp de laatste jaren toe;
- het volume van (specialistische) ambulante hulp blijft stijgen & de doorlooptijd is langer;
- de doorlooptijd van verblijf is korter, maar het volume hoger.

Ook zijn er factoren die het sturen op de instroom jeugdhulp extra lastig maken, zoals:

- aanbieders verblijf die gevestigd zijn in onze gemeente, denk aan Pluryn. Doordat er bij deze aanbieders tevens jeugdigen van herkomst uit een andere gemeente verblijven, hebben wij hier minder grip op;
- de verwijzers naar jeugdhulp anders dan ons Sociaal Team. Ongeveer 70% van de besluiten worden gemaakt door verwijzers anders dan ons Sociaal Team. Dit maakt het extra lastig om grip te krijgen op de verwijzingen.

Corona zou daarnaast tevens een effect kunnen hebben op de kosten jeugdhulp: zo was er tijdens de coronacrisis minder zicht op jeugdigen en gezinnen, kreeg de hulp aan jeugdigen soms anders vorm, of moest de hulp aan jeugdigen tijdig stopgezet worden. Onbekend is wat de effecten hiervan zijn.

Met de actualisatie van de verordening en het besluit Jeugdhulp, waarbij de Jeugdwet strakker uitgevoerd wordt, het maken van verdere samenwerkingsafspraken met verwijzers en aanbieders en de doorontwikkeling van algemene voorzieningen zetten we verder in op het behalen van onze taakstelling.

PGB Jeugd

Hoewel de pgb-tarieven jeugd in 2019 zijn verlaagd, staat er toch spanning op het budget PGB. Doordat het verzilveringspercentage van de pgb's jeugd jaarlijks verschilt, kan hier op dit moment geen bedrag genoemd worden.

1i Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Afrekening doelgroepenvervoer 2016 - 2019	43				
Afrekening eigen bijdrage Wmo 2019	35				
Leerlingenvervoer OV	15				
Leerlingenvervoer taxi	35				
PGB Wmo (HH en BG)	75				
Septembercirculaire 2020	-18	-32			
Structurele groei volume maatwerk Wmo en activerend werk		-471	-471	-471	-471
Volumegroei BW-lvb				275	275
Wmo begeleiding, beschermd wonen, activerend werk	-498				
Wmo ondersteuning thuis - algemene voorziening HO	-139				
Wmo woonvoorzieningen	-50				
Totaal resultaat	-502	-503	-471	-196	-196

Afrekening doelgroepenvervoer 2016 - 2019

Over de periode 2016-2019 heeft een verrekening van de BTW plaatsgevonden, samen met de afrekening over 2019 resulteert dit in een incidenteel voordeel van € 43.000 (€ 11.000 BTW en €32.000 afrekening 2019).

Afrekening eigen bijdrage Wmo 2019

De afrekening van de eigen bijdrage Wmo 2019 levert een incidenteel voordeel op van € 35.000.

Leerlingenvervoer OV

Het incidenteel voordeel van € 15.000 op het gebruik van het OV door leerlingen die recht hebben op leerlingenvervoer is veroorzaakt door minder gebruik van het OV dan geraamd.

Leerlingenvervoer taxi

Het incidenteel voordeel van € 35.000 is veroorzaakt door een lager gebruik van het vervoer onder invloed van de coronacrisis. De scholen zijn gesloten geweest voor een periode van 2,5 maand. Over deze periode heeft evenwel wel doorbetaling van 80% van de niet gereden ritten plaatsgevonden, conform landelijke afspraken.

PGB wmo (HH en BG)

De verlaging van de pgb-tarieven per 2019 levert een zodanig voordeel op dat dit de structurele invulling van de ombuiging mogelijk maakt. Op het resterend budget levert dit daarnaast nog een fors incidenteel voordeel op van € 75.000.

Septembercirculaire 2020

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en stelt voor de aanpak daarvoor een financiële impuls beschikbaar. De inzet van deze middelen van €18.000 in 2020 en €32.000 in 2021 vindt in regionale samenwerking met een regionaal op te stellen uitvoeringsplan plaats.

Structurele groei volume maatwerk Wmo en activerend werk

Er is sprake van een structurele groei van het volume van Wmo maatwerk inclusief activerend werk. Onze verwachting is dat wij, ondanks de inzet van de te nemen maatregelen, als belangrijk gevolg van het ingevoerde abonnementstarief blijven kampen met een structureel tekort op de begroting. Een tekort dat wij momenteel inschatten op € 471.000. Zodra wij uitsluitel hebben over het objectieve verdeelmodel voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en **begeleiding**, zijn wij nog beter in staat om dit bedrag te duiden. De verwachting is dat model eind 2020 kenbaar wordt gemaakt.

Specifiek voor activerend werk: de ondersteuning van de beroepsbevolking in ontwikkeling naar werk is er een verbinding naar de Participatiewet. Als onderdeel van het reïntegratietraject of als beschut werken. Het budget hiervoor is in afstemming met de werking vanuit de Participatiewet bijgesteld tot aan het verwachte gebruik in 2020.

Wmo begeleiding, beschermd wonen, activerend werk

Het nadeel op deze begrotingsposten wordt gevormd door een volumestijging die zich vanaf 2019 - met de komst van het abonnementstarief - manifesteert. Deze volumestijging hangt verder samen met verzwaarde problematiek en het grotere beroep dat er wordt gedaan op beschermd wonen voor inwoners met een licht verstandelijke beperking en de uitstroom uit beschermd wonen in verhouding tot de middelen die wij hiervoor vanuit het rijk ontvangen.

Daarnaast is er voor € 74.000 sprake van een afrekening van facturen van 2019.

Ook is dit budget met € 93.000 verlaagd voor de inzet van de extra projectmatige capaciteit. Met de actualisatie van de Wmo verordening, het Wmo besluit en de het opstellen van beleidsregels wordt ingezet op een transparante, maar wel strakke uitvoering van de Wmo die moet bijdragen aan het behalen van de taakstelling.

Specifiek voor activerend werk: de ondersteuning van de beroepsbevolking in ontwikkeling naar werk is er een verbinding naar de Participatiewet. Als onderdeel van het reïntegratietraject of als beschut werken. Het budget hiervoor is in afstemming met de werking vanuit de Participatiewet bijgesteld tot aan het verwachte gebruik in 2020.

Volumegroei BW-lvb

Of de overschrijding van 275.000 in 2020 structureel is, kunnen wij nog niet met zekerheid stellen. De inschatting is dat er een overschrijding zal blijven op de middelen die wij vanuit het rijk krijgen. De verwachting is wel dat deze overschrijding afneemt vanwege de overgang van een deel van de cliënten naar de Wet langdurige zorg (Wlz) per 2021. Omdat de indicatiestelling van het CIZ voor toegang tot de Wlz echter vertraagd is door de covid-19 is nu op dit moment nog niet helemaal duidelijk of dit indicatieproces vóór 2021 afgerond is. Wij gaan er vanuit dat vanaf 2023 de zorg v.w.b. BW-lvb weer binnen de bestaande budgetten uitgevoerd kan worden.

Wmo ondersteuning thuis - algemene voorziening HO

Ook op deze post wordt het nadeel gevormd door een volumestijging die zich vanaf 2019 - sinds de inwerkingtreding van het abonnementstarief - manifesteert. Met de actualisatie van de Wmo verordening, het Wmo besluit en het opstellen van beleidsregels wordt ingezet op een transparante, maar wel strakke uitvoering van de Wmo die moet bijdragen aan het behalen van de taakstelling.

Wmo woonvoorzieningen

Dit jaar is ruim €170.000 aan woningaanpassingen uitgegeven, waarvan ruim €120.000 aan complexe woningaanpassingen. Deze complexe woningaanpassingen bedragen ruim 2/3 van het totaal beschikbare budget. Wij verwachten hierop voor geheel 2020 een incidenteel nadeel van € 50.000.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
ESF subsidie	160				
Gebundelde uitkering (BUIG)	250				
Inzet ESF subsidie	-82				
Lage inkomensvoordeel (LIV)	67				
Meicirculaire 2020	-32	-66	29	-28	-10
Septemercirculaire 2020	-8				
Structurele groei volume maatwerk Wmo en activerend werk		-85	-85	-85	-85
Wmo begeleiding, beschermd wonen, activerend werk	-85				
Saldo van baten en lasten	271	-151	-56	-113	-95
Mutatie reserve					
Reserve SD (LIV)	-67				
Reservering ESF subsidie	-78				
Totaal resultaat	126	-151	-56	-113	-95

ESF subsidie

In 2016-2018 heeft de gemeente deelgenomen aan de ESF- partnerovereenkomst Foodvalley. Op basis van de behaalde resultaten ontvangt de gemeente in Q3 of Q4 van 2020 een subsidie van circa €160.000. Deze wordt verleend ter compensatie van gemaakte en voorgefinancierde loonkosten door gemeente ten behoeve van de re-integratie activiteiten. De definitieve beschikking is nog niet ontvangen.

In Q2 is overwogen om een deel van deze subsidie ad € 82.000 in 2020 te herinvesteren voor het versterken van de uitvoering Werk en Inkomen ten behoeve van de taakstelling BUIG. Het voorstel is om ook het resterende bedrag, groot € 78.000 voor dit doel in te zetten voor de jaren 2020 - 2021. Vooralsnog worden deze middelen geserveerd in de reserve SD.

Gebundelde uitkering (BUIG)

De effecten van de Coronacrisis op de bestandsontwikkeling in 2020 zijn tot op heden beperkt. Eind augustus 2020 is de bestandsontwikkeling stabiel ten opzichte van de realisatie 2019. Er is sprake van een zeer beperkte bestandsstijging als gevolg van veranderende omstandigheden op de arbeidsmarkt. Het rijk voorziet door slechtere economische vooruitzichten landelijk ook een verdere bestandsstijging en compenseert dit in haar rijksbijdrage. Voor Renkum betekent dit dat ten opzichte van het voorlopig budget, het budget verhoogd is met € 308.000. Wij verwachten op basis van de cijfers van eind augustus, inclusief deze budgetverruiming van € 308.000, een verwacht voordeel ten opzichte van de verwachte lasten voor 2020 van vooralsnog € 250.000.

Voor 2021 voorziet het Rijk ook een verdere bestandstijging wat zich vertaalt in een stijging van de Rijksbijdrage ten opzichte van de definitieve bijdrage voor 2020. Er is nog geen beeld bij de te verwachte lasten voor 2021. Vooralsnog is deze stijging van de rijksbijdrage budgettair neutraal in de cijfers verwerkt. Bij de voorjaarsnota 2021 zullen wij u hier verder over informeren.

Lage inkomensvoordeel (LIV)

Het lage-inkomensvoordeel (LIV) is onderdeel van de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl). Het LIV is een jaarlijkse tegemoetkoming voor werkgevers die werknemers in dienst hebben met een laag loon. Gemeente Renkum ontvangt deze regeling voor de Wsw-werknemers. In 2018 is het ontvangen bedrag van € 40.000 niet verwerkt in de gemeentelijke jaarstukken. De LIV over 2019 van € 27.000 is medio 2020 ontvangen. In de begroting is rekening gehouden met een uitname uit de Reserve SD. Dit incidenteel voordeel verlaagd de uitname uit de reserve SD met eenzelfde bedrag van 67.000.

Meicirculaire 2020

De budgetten zijn bijgesteld op basis van de loon- en prijscompensatie. Daarnaast is de rijksbijdrage WSW geactualiseerd op basis van de verwachte uitstroom van WSW medewerkers. In onderstaande tabel treft u de verdeling van de bijstellingen per beleidsveld aan.

	2020	2021	2022	2023	2024
WSW	-21	-55	41	-15	4
Re-integratie	-11	-12	-13	-14	-14
Totaal	-32	-66	29	-28	-10

Structurele groei volume maatwerk Wmo en activerend werk

Zie toelichting product 1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo.

Wmo begeleiding, beschermd wonen, activerend werk

Activerend werk biedt inwoners die tot de beroepsbevolking behoren maar (nog) niet in staat zijn om deel te nemen aan het arbeidsproces ontwikkelingsgericht werk wat er toe doet. Wij zetten de trajecten in voor inwoners die voorheen dagbesteding Wmo hadden, als onderdeel van het re-integratietraject Participatiewet of als beschermd werken op basis van Wsw of Participatiewet. Het budget voor deze doelgroepen is bijgesteld tot aan het verwachte gebruik in 2020.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-28	-49			
2D Omgevingsvergunning	-100	-4	-4	-4	-4
2E Verkeer		-1	-1	-1	-1
2K Recreatie en toerisme		-3	-3	-3	-3
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	7				
2M Water en riolering		-10	-8	-6	-6
2N Afvalverwijdering en -verwerking		31	32	32	32
2O Groenonderhoud	-20	-120			
2P Wegen, straten en pleinen		-25	-25	-25	-25
Totaal	-142	-180	-9	-8	-8

Hieronder volgt een toelichting per product.

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Implementatie omgevingswet	37	-41			
Meicirculaire 2020	-37				
Mozartlaan Doorwerth	-28	-8			
Totaal resultaat	-28	-49	0	0	0

Implementatie omgevingswet

Hoewel de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2022 hebben we de werkzaamheden die reeds in gang waren gezet in 2020, in 2020 doorgezet. Er is een wettelijk minimum dat gemeente Renkum onder meer op het gebied van de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) moet regelen. Daarnaast is in een raadsopdracht vastgelegd dat de gemeente uiterlijk medio 2021 een omgevingsvisie heeft vastgesteld.

Er zijn in 2020 enkele grote projecten gestart: het project Omgevingsvisie, het project Implementatie DSO en de juridische opdracht om regels op orde te hebben. Een groot deel van de werkzaamheden is in 2020 verricht maar de werkzaamheden gaan zeker door in 2021. Voor wat betreft het onderdeel DSO kan onder andere gedacht worden aan het testen en oefenen met het DSO, het maken van interne en regionale werkafspraken (o.a. ODRA) en het maken van een omgevingsplanverordening (samenvoegen van de huidige verordeningen) vooruitlopend op de Omgevingswet.

Er worden werkzaamheden van 2020 naar 2021 overgeheveld waardoor een bedrag van €36.500 verschuift van 2020 naar 2021. Daarnaast nemen de totale kosten voor implementatie toe met ongeveer € 4.500.

Meicirculaire

Betreft kosten voor onderzoek en ruimen explosieven. Deze kosten zijn vergoed via het gemeentefonds in de meicirculaire.

Mozartlaan Doorwerth

Het project Doorwerth Mozartlaan is in eerdere instantie financieel afgesloten.

Er zijn op een tweetal onderwerpen nog kosten te verwachten:

- De kosten voor het verwijderen van de Japanse Duizendknoop op het terrein dat voorheen gemeentelijk eigendom was komen voor 50% voor rekening van de gemeente. De verwachting is dat dit totaal € 40.000 gaat kosten.
- Begeleiding vanuit de gemeente van het initiatief. Hiervoor zijn in 2020 kosten gemaakt en kosten te verwachten voor advies en projectmanagement. Een van de reeds uitgevoerde onderdelen in 2020 was het maken van een overeenkomst van overdracht van rechten omdat Kuijpers Onroerend Goed Heteren de locatie heeft overgedragen aan PZD Vastgoed. De kosten bedragen € 8.000 per jaar voor 2020 en 2021.

2D Omgevingsvergunning	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Minder inkomsten bouwleges	-100				
Septembercirculaire 2020		-4	-4	-4	-4
Totaal resultaat	-100	-4	-4	-4	-4

Minder inkomsten bouwleges

De inkomsten van de bouwleges zijn lager dan geraamd. Door de coronacrisis zijn er het afgelopen jaar vooral veel kleine bouwaanvragen ingediend.

Verder hebben twee grotere bouwaanvragen (Klooster Utrechtseweg, en Don Bosco) vertraging opgelopen.

Septembercirculaire 2020

De komst van de Omgevingswet brengt veel veranderingen met zich mee. Ook op het gebied van omgevingsveiligheid. Omgevingsveiligheid zorgt voor een veilige inrichting van de leefomgeving.

Het doel van de beleidsvernieuwing is om de omgevingsveiligheid al bij de start van nieuw ruimtelijke ontwikkelingen op de ontwerptafel onder de aandacht te brengen.

Hiervoor is de systematiek aangepast en moeten gemeenten de komende jaren dus aan de slag om dit goed te regelen.

Belangrijke data hierbij zijn onder andere:

1 januari 2022.

- Voor die tijd moet de gemeente de risicovolle activiteiten Omgevingswet hebben geïventariseerd.
- De aandachtsgebieden hebben bepaald/berekend.
- Hebben geïventariseerd of er zeer kwetsbare gebouwen zijn geprojecteerd binnen aandachtsgebieden.
- Een visie hebben ontwikkeld op de wenselijkheid van geprojecteerde zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden en over de acceptatie van nieuwe aandachtsgebieden in het omgevingsplan.

1 januari 2014

- De gemeente moet in haar omgevingsvisie het omgevingsveiligheidsbeleid hebben vastgelegd.

2E Verkeer	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Exploitatie Renkums veer		-1	-1	-1	-1
Totaal resultaat	0	-1	-1	-1	-1

Exploitatie Renkums veer

De afgelopen jaren heeft het Renkums Veer toegewerkt naar verduurzaming. Volgend jaar zal het Renkums Veer het eerste elektrische voetveer in Renkum exploiteren. Voor deze activiteit is er naast de huidige subsidiebijdrage (€ 12.500) jaarlijks een structureel bedrag van € 1.000 extra nodig.

2K Recreatie en toerisme	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Aangepaste bijdrage Veluwe Alliantie		-3	-3	-3	-3
Totaal resultaat	0	-3	-3	-3	-3

Veluwe Alliantie

Sinds januari 2018 draagt de gemeente Renkum evenredig naar inwonertal bij aan de kosten voor het samenwerkingsverband op de Veluwe met het bijbehorend uitvoeringsapparaat.

Deze kosten worden evenredig gedekt (verdeelsleutel inwoneraantal) door de deelnemende gemeenten, provincie en private partijen. Vanaf 2021 gaat onze bijdrage met € 3.000 omhoog.

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Lagere subsidie 2019 lokale omroep	7				
Totaal resultaat	7	0	0	0	0

Lagere subsidie 2019 lokale omroep

De subsidieafspraken met Streekomroep MiddenGelderland voor 2019 zijn wegens omstandigheden bij de Omroep pas in 2020 afgerond. Daarom is er budget overgeheveld naar 2020.

2M Water en riolering	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Kostendekkend maken heffingen		27	27	27	27
Mutatie voorziening GRP	-204				
Planning GRP	204				
Resultaat kostendekkende rioolheffing		-4	-2	-1	-1
Verlaging heffingen agv aanpassing rekenrente		-33	-33	-33	-33
Totaal resultaat	0	-10	-8	-6	-6

Kostendekkend maken heffingen

Omdat de opslag voor overhead is gestegen ten opzichte van vorig jaar worden de tarieven verhoogd om weer 100% kostendekkend te worden.

Eenmalige (onderzoeks)activiteiten (€ 6.000)

Deze bijstelling heeft betrekking op 1 activiteit, het vervangen van roosters van roosterputten. Dit betreft een eenmalige activiteit omdat het conform het vGRP+ een inhaalslag betreft. Dit jaar worden de laatste twee roosters van deze inhaalslag vervangen waarmee de activiteit is afgerond. In het nieuw op te stellen kostendekkingsplan zal voor deze activiteit structureel budget opgenomen worden.

Reparaties (€ 153.000)

Deze bijstelling heeft met name betrekking op de uitvoering van deelreparaties aan het vrijvervalstelsel (€ 128.000). Om op de juiste locaties de juiste reparatie uit te voeren is het van essentieel belang om te beschikken over goede en recente inspectie gegevens. Echter heeft het inspecteren van het stelsel vertraging opgelopen in de voorbereidende fase. De vertraging is met name het gevolg van de complexiteit van de aanbesteding. De complexiteit zit in het op de juiste manier registreren van de data en dit op een juiste wijze uit te vragen in het bestek. De data is de basis voor om een goed beheer te kunnen voeren en essentieel om de juiste keuzes te kunnen maken.

Onderhoud (€ 120.000)

Deze bijstelling heeft betrekking op een aantal activiteiten. De activiteiten met de grootste bijstellingen zijn wortelfrezen en onderhoud infiltratievoorzieningen.

Net zoals de bijstelling voor de deelreparatie (zie 'Reparaties') heeft de bijstelling voor het wortelfrezen (€ 55.000) betrekking op de vertraging van de aanbesteding van het bestek inspecteren vrijvervalstelsel. Wanneer bekend is waar wortels in het stelsel aanwezig zijn kunnen de wortels met een juiste onderbouwing en prioritering gefreesd worden.

De andere bijstelling heeft betrekking op het onderhoud van de infiltratievoorzieningen (€ 50.000). De huidige raamovereenkomst voor het onderhoud van de voorzieningen is afgelopen. Op dit moment wordt een nieuwe raamovereenkomst opgesteld. De infiltratievoorzieningen zijn in 2020 op basis van urgentie onderhouden. In 2021 zal dan ook een inhaalslag gemaakt worden.

Formatie (- € 75.000)

Inhuur flexibele schil.

Mutatie voorziening GRP

Per saldo is er een voordeel van € 204.000. Dit wordt in de voorziening GRP gestort. Hierdoor blijft het budget beschikbaar voor uitvoering van de activiteiten/ maatregelen e.d.

Resultaat kostendekkende rioolheffing

Om tot een 100% kostendekkende rioolheffing te komen is een bijstelling nodig. Anders komt het dekkingspercentage boven de 100% uit hetgeen niet is toegestaan.

Verlaging heffingen agv aanpassing rekenrente

Door de verlaging van de rekenrente van 2,25% naar 2,00% zal de rioolheffing worden verlaagd met 0,8%. Deze verlaging levert een nadeel op binnen dit product.

2N Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Afvalbegroting	-45				
Afvalbegroting 2021 e.v.		29	29	29	29
Kostendekkend maken heffingen		7	7	7	7
Verlaging heffingen agv aanpassing rekenrente		-5	-5	-5	-5
Voorziening afvalstoffenheffing	45				
Totaal resultaat	0	31	32	32	32

Afvalbegroting 2020:

Papierinzameling

Bij het opstellen van de begroting 2020 is rekening gehouden met een opbrengst van oud papier van € 55 per ton. In werkelijkheid is de opbrengst met gemiddeld € 32 per ton fors lager. De papierprijs wordt bepaald door de verhoudingen op wereldmarkt en kan per maand wijzigen. In de gemeente Renkum is gekozen om het actuele tarief uitbetaald te krijgen. In goede tijden lijdt dat tot een voordeel, in slechte tijden tot een nadeel. Met een hoeveelheid papier van 1.800 ton lijdt dit over geheel 2020 tot € 41.400 aan verminderde inkomsten.

Kosten ABS Veentjesbrug

Tijdens de begrotingsraad van 6 november 2019 is besloten om de openingstijden van het afvalbrengrstation per 2020 met 12 uur per week te verminderen. Deze maatregel is pas ingegaan vanaf 1 april 2020 omdat ACV eerst met het personeel tot een goede oplossing diende te komen én onze inwoners zo aan de wijzigingen konden wennen.

De totale bezuiniging op de openingsuren wordt daarom in 2020 niet volledig gehaald. Daar waar een bedrag begroot is van € 240.195 blijkt dit in naar verwachting uit te komen op € 251.774. Derhalve een tegenvaller van € 11.549. Aan het eind van het jaar wordt duidelijk wat er werkelijk aan uren is besteed.

Ook is er voor gekozen om inwoners te laten wennen aan de wijzigingen ten aanzien van het niet meer accepteren van verbouwingsafval. Ook deze maatregel is daarom pas vanaf het tweede kwartaal van 2020 ingegaan. Over de eerste vier maanden zijn daarom kosten gemaakt voor de verwerking van verbouwingsafval. Hierbij gaat het om een bedrag van € 18.100.

Onderzoekskosten

Vanwege de coronacrisis is er minder geld besteed aan onderzoek. Daarnaast is voor het opstellen van het afvalbeleidsplan 2021 geen externe partij ingehuurd. Naar verwachting leidt dit tot een voordeel van € 12.500.

Inkomsten bezoekers afvalbrengrstation

Sinds dit jaar mag ieder huishouden 6 keer per jaar het afvalbrengrstation bezoeken. Komt men vaker dat betaalt men daar per keer een bedrag van € 10 per keer voor. Ook voor het ophalen van grof afval aan huis betaalt men een bedrag van € 20 per keer. Deze inkomsten zijn vooraf niet begroot maar leiden tot een voordeel van naar verwachting € 14.000.

Totale kosten ACV

Op basis van de eerste 6 maanden lijken de totale kosten van ACV ruim binnen de begroting te blijven. Een deel hiervan is te verklaren vanwege de niet geraamde inkomsten en het lagere aantal benodigde uren voor de inzameling van PMD. Of deze tendens zich doorzet in het tweede halfjaar is begin 2021 duidelijk.

Voorziening afvalstoffenheffing

Bovenstaande bijstellingen zorgen voor een extra onttrekking uit de voorziening Afvalstoffenheffing.

Afvalbegroting 2021

De afvalstoffenheffing wordt met € 25.000 extra verhoogd om de niet in te vullen taakstelling bij straatreiniging als nog in te vullen.

Het overige voordeel ontstaat door een hogere doorberekening via de kostenverdeling van € 2.750 en de berekende overhead daarover.

Kostendekkend maken heffingen

Omdat de opslag voor overhead is gestegen ten opzichte van vorig jaar worden de tarieven verhoogd om weer 100% kostendekkend te worden.

Verlaging heffingen agv aanpassing rekenrente

Door de verlaging van de rekenrente van 2,25% naar 2,00% zal de afvalstoffenheffing worden verlaagd met ongeveer € 5.000. Deze verlaging levert een nadeel op binnen dit product.

20 Groenonderhoud	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Boomonderhoud		-120			
Droogteschade	-20				
Plantsoen renovatie	222	-222			
Saldo van baten en lasten	202	-342	0	0	0
Mutatie reserve					
Plantsoen renovatie	-222	222			
Totaal resultaat	-20	-120	0	0	0

Boomonderhoud

Met het derde extreme droge jaar op rij is de vitaliteit van onze bomenbestand zorgelijk te noemen. In het boekjaar 2020 hebben wij reeds € 17.155 uit moeten geven voor de verwijdering van bomen die zijn verdroogd dan wel letterlijk in elkaar zijn gestort a.g.v. de droogte. Deze kosten hebben wij ten laste gebracht van het eenmalige budget "wegwerken achterstanden groenbeheer". Hierdoor kan er voor de grootte van dit bedrag minder achterstand weg worden gewerkt.

Omdat op dit moment de werkelijke schade (nog) niet inzichtelijk is hebben wij een prognose opgesteld voor het boekjaar 2021. De werkelijke schade is pas inzichtelijk na de start van het nieuwe groeiseizoen in 2021.

Op dit moment is de prognose dat er circa 155 alsnog af zullen sterven. De kosten voor verwijdering en herplant bedragen ca. € 120.000. Deze kosten kunnen niet worden gedekt uit de budgetten boombeheer en/of plantsoenrenovatie.

Droogteschade

Wederom hebben wij een extreem droog jaar achter de rug waar veel inzet van waterwagens nodig was om het nieuwe en bestaande groen in leven te houden. Buiten de reguliere inzet van waterwagens van onze buitendienst, hebben wij voor € 20.000 extra aan kosten gemaakt voor inhuur van waterwagens.

Plantsoen renovatie

In het coalitieakkoord 2018-2022 is totaal € 500.000 (uit de vrije algemene reserve) beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstanden in het bomenonderhoud. Het restant van € 222.000 wordt niet dit jaar ingezet, maar in 2021.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Afvalbegroting 2021 e.v.		-25	-25	-25	-25
Totaal resultaat	0	-25	-25	-25	-25

Afvalbegroting 2021 e.v.

Taakstelling vegen bij straatreiniging van € 25.000 kan niet worden ingevuld. Als alternatief wordt deze niet te realiseren taakstelling van € 25.000 extra gedekt uit de afvalstoffenheffing.

Groot onderhoud wegen

Groot onderhoud wegen ligt stil door een kortgeding omtrent aanbesteding. De zitting vindt 28 september plaats. Hierdoor is het uitvoeringstermijn kort en kunnen mogelijk niet alle werkzaamheden dit jaar uitgevoerd worden.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024
3A Dienstverlening		-5	-5	-5	-6
3B Dorpsgericht werken	3	3	3	3	3
3C Organisatie en bedrijfsvoering	-279	-14	-14	-14	-13
Totaal	-276	-17	-17	-17	-16

Hieronder volgt een toelichting per product.

3A Dienstverlening	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Lijkbezorging	-13				
Ontwikkeling dienstverlening	18				
Septembercirculaire 2020	-5	-5	-5	-5	-6
Totaal resultaat	0	-5	-5	-5	-6

Lijkbezorging

Wij hebben geen invloed op het aantal euthanasie- en lijkschouwingen dat voor rekening van de gemeente moet worden uitgevoerd. Op basis van de uitgaven tot juli verwachten we dit jaar een nadeel van € 13.000.

Ontwikkeling dienstverlening

Voor 2020 kan het budget vrijvallen.

3B Dorpsgericht werken	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Jongerenraad	3	3	3	3	3
Totaal resultaat	3	3	3	3	3

Jongerenraad

Het budget van de jongerenraad wordt (ook op basis van voorgaande jaren) bijgesteld.

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Aanschaf applicaties financiën	-7	-8	-8	-8	-7
Autonome ontwikkeling de Connectie	-37				
Centraal p-budget	38				
Communicatie	9				
Kosten betalingsverkeer	-4	-4	-4	-4	-4
Publicatie		-3	-3	-3	-3
Wachtgeld wethouder	-278				
Totaal resultaat	-279	-14	-14	-14	-13

Aanschaf applicaties financiën

Begrotingsmodule

Met de aanschaf van het Prognose Model Gemeenten wordt het mogelijk snel inzicht te verkrijgen in consequenties van verschillende begrotingsscenario's op risico's, wijzigingen in de algemene uitkering en dergelijke. Het Model, dat voldoet aan de BBV-verplichtingen, levert naast balansprognoses en financiële kengetallen bij de scenario's inzichtelijke tabellen, grafieken en dashboards, waarmee de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aan Raad, B&W en interne organisatie verder wordt vergroot.

Kic

De gemeente Renkum wil inzetten op rechtmatigheid en kwaliteit binnen de bedrijfsvoering. Hierbij is van belang dat we de controles op juiste en eenduidige wijze uitvoeren.

Binnen het Sociaal Domein vindt de Interne Controle plaats door middel van het programma Kwaliteit in Controle (KiC) van Stimulansz. Binnen dit programma is ook een module aanwezig om de rechtmatigheid en de kwaliteit op concern uit te voeren. Door gebruik te maken van deze module concern, leggen we de basis voor een efficiëntere uitvoering van de interne voorbereidingen op de accountantscontroles.

Autonome ontwikkeling de Connectie

Vanwege het fuseren van Sandd en PostNL ontstaat bij de Connectie een kostenstijging op de portokosten. Deze prijsstijging wordt vanaf 2021 ten laste van onze stelpost voor loon- en prijsstijgingen gebracht. Omdat de stelpost voor 2020 al volledig is ingezet, ontstaat voor dit jaar een nadeel.

Centraal p-budget

Verschillende budgetten worden in 2020 niet volledig benut. De verwachting is dat de overschrijding van de forfaitaire ruimte van de WKR beperkt zal zijn. Het budget voor afdracht WKR kan afgeraamd worden met € 15.000. Door de coronamaatregelen zullen met name de representatiekosten lager uit vallen, doordat er minder personeel- en raadgerelateerde activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd zullen worden.

De reiskosten woon-werkverkeer zijn dit jaar lager en kunnen incidenteel met € 14.000 afgeraamd worden.

Daarnaast zijn er budgetten die beperkt afgeraamd kunnen worden. De wervingskosten vallen dit jaar lager uit, omdat voor de vacatures die ontstaan veelal geworven kan worden via de digitale kanalen en geen advertentiekosten worden gemaakt. Ook de centrale opleidingskosten vallen lager uit.

Communicatie

In 2020 zijn veel extra communicatiekosten gemaakt voor communicatie rondom corona. Hiervoor zijn bij de voorjaarsnota extra middelen beschikbaar gesteld. Door de Corona-crisis wordt er op de reguliere externe communicatie minder uitgegeven. Dit budget kan daarom incidenteel met € 4.000 afgeraamd worden.

Aangezien de livegang van het nieuwe intranet is uitgesteld naar 2021 kan ook het budget voor interne communicatie voor dit jaar incidenteel worden afgeraamd met € 5.000. In totaal kan het communicatiebudget voor 2020 met € 13.000 worden afgeraamd. Dit bedrag kan ter dekking dienen van een deel van de extra beschikbaar gestelde corona-communicatiekosten waarvan we nu weten dat we niet van het Rijk vergoed krijgen.

Kosten betalingsverkeer

Al enige jaren nemen de kosten voor betalingsverkeer toe. Ook de digitale dienstverlening met daar aan gekoppeld betalingen via Ideal en pinnen nemen toe. De coronacrisis heeft dit effect nog eens extra versterkt. In 2020 dreigt er om deze redenen een tekort van € 4.000. Hiervoor is er extra budget nodig om dit tekort te dekken.

Publicatie

Voor de publicatie van beleidsregels is de samenwerking met Rheden gezocht om zo efficiencyvoordeel te hebben. Rheden publiceert namens Renkum de beleidsregels e.d. in de applicatie DROP.

Wachtgeld wethouder

In verband met het vervroegd vertrek van een wethouder dient rekening gehouden te worden met maximaal € 278.000 aan kosten voor wachtgeld, pensioenopbouw en begeleiding van de re-integratie. De wachtgeldperiode betreft maximaal drie jaar en twee maanden. We zijn verplicht om hiervoor ineens een voorziening te vormen. Indien er in die periode sprake is van neveninkomsten, dan worden deze verrekend met de wachtgelduitkering.

3D Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Gemeentehuis en gemeentewerf	-50				
Saldo van baten en lasten	-50	0	0	0	0
Mutatie reserve					
Gemeentehuis en gemeentewerf	50				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Gemeentehuis en gemeentewerf

De huisvesting- scenariostudie voor het gemeentehuis en gemeentewerf, waarvoor opdracht is verstrekt aan een adviesbureau, is in concept gereed. Deze studie is gedeeld met uw raad. In juni is uw raad geïnformeerd over de visie op de organisatie en over de huisvestingsstudie. Gebleken is dat, naast de onderzochte scenario's, behoefte is om een aanvullend scenario te onderzoeken, te weten 'de minimale variant'. Voor deze aanvullende studie en het meerwerk vanuit de basisopdracht is extra geld nodig. Wij verzoeken een extra bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen uit de reserve gebouwen.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024
4A Algemene uitkering	1.653	801	416	108	-283
4B Belastingen	107				
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	9	8	361	756	958
Totaal	1.769	808	776	864	675

Hieronder volgt een toelichting per product.

4A Algemene uitkering	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Abonnementstarief			280	280	280
Compensatieregeling Voogdij/18+		600	600	600	600
Meicirculaire 2020	628	-580	-407	-667	-1.122
Septembercirculaire 2020	578	348	-58	-105	-41
Saldo van baten en lasten	1.206	368	416	108	-283
Mutatie reserve					
Meicirculaire 2020	140				
Vrijval reservering accres (sept.circ 2020)	307	432			
Totaal resultaat	1.653	801	416	108	-283

Abonnementstarief

De inwerkingtreding van het abonnementstarief in 2019 is vanaf 2019 gepaard gegaan met een volumegroei van onze maatwerkvoorzieningen. Voor de Wmo betekent dit een groei van € 280.000. Eind 2020 verschijnt de landelijke monitor abonnementstarief 2020. Op basis van de uitkomsten van deze monitor wordt besproken of er maatregelen moeten worden getroffen bij ongewenste effecten van het abonnementstarief die niet of onvoldoende door de gemeente kunnen worden beïnvloed binnen de gegeven beleidsruimte. Mogelijk wordt als gevolg daarvan de groei gecompenseerd door een hogere rijksbijdrage. Vanaf 2022 nemen wij deze compensatie volledig mee in de cijfers.

Compensatieregeling Voogdij/18+

In de meicirculaire is met ingang van 2021 een structureel nadeel op jeugd (onderdeel voogdij/18+) verwerkt van € 1.071.000. Dit bedrag betreft de compensatie voor kosten voogdij/18+ op basis van het woonplaatsbeginsel over 2019.

Diepgaand onderzoek heeft uitgewezen dat deze korting te hoog is uitgevallen. Daarom doen wij een aanvraag bij het ministerie om € 600.000 compensatie uit te keren in 2021 (volgens deze compensatie systematiek). Ten opzichte van het nadeel 2021 dat structureel is verwerkt bij de meicirculaire, geeft dat dan een voordeel van € 600.000 (die we ook structureel verwerken).

Met ingang van 2022 wordt het woonplaatsbeginsel gewijzigd. Daardoor komen de kosten voogdij/18+ niet langer voor rekening van de gemeente van verblijf. Daarom stellen wij voor om

de baten en lasten voor voorgedij met ingang van 2022 dan ook neutraal in onze begroting te verwerken. Uitgangspunt daarbij is dat de afschaffing van het woonplaatsbeginsel neutraal verloopt. In 2022 wordt de huidige regeling finaal afgerekend in plaats van over een jaar heen tillen.

Meicirculaire 2020

Zie raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2020 van 5 juni 2020.

Septembercirculaire 2020

In de septembercirculaire zijn de volgende mutaties verwerkt (exclusief de corona steunpakketten).

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2020	2021	2022	2023	2024
Plafond BTW-comp.fonds	155				
Ontwikkeling uitkeringsbasis	259	127	-/- 34	-/- 53	-/- 17
Overige ontwikkeling uitk.factor	20	-/- 26	-/- 28	-/- 56	-/- 28
Taakmutaties	6	-/- 42	0	0	0
Mutaties IU/DU/SU	26	36	4	4	4
Schrappen opschalingskorting	112	253			
Totaal hogere inkomsten	578	348	-/- 58	-/- 105	-/- 41
<i>Verhoging lasten bij de producten</i>					
Waterschapsverkiezingen	5	5	5	5	5
Aanpak dak- en thuisloosheid	18	32			
Bonus beschut werken	8				
Versterking omgevingsveiligheidsdienst		4	4	4	4
Netto resultaat septembercirculaire	547	307	-/- 67	-/- 114	-/- 50

Plafond BTW-compensatiefonds

Deze paragraaf biedt inzicht in de ontwikkeling van het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) en de eventuele ruimte daaronder. De ruimte onder het plafond is voor 2020 geraamd op € 109,333 miljoen. Het aandeel van de gemeenten daarin bedraagt € 96,548 miljoen, wat bij deze circulaire is toegevoegd aan de algemene uitkering.

Ontwikkeling Uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. Het te verdelen bedrag neemt niet toen/af als de hoeveelheid (Q) stijgt/daalt. Dit wordt opgevangen door de daling/stijging van de uitkeringsfactor.

Diverse landelijke aantallen zijn opwaarts bijgesteld. Denk aan huishoudens, medicijngebruik met drempel en uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers. Dat heeft een daling van de uitkeringsfactor tot gevolg. Daarnaast zijn de OZB-maatstaven opwaarts bijgesteld.

Voor 2002 en verder zijn voor de bijstandsgerelateerde maatstaven de effecten van de coronapandemie vertaald in deze circulaire.

Overige ontwikkeling uitkeringsfactor

Afrondingsverschillen bij de verdeling van de algemene uitkering wordt verwerkt via de uitkeringsfactor. Dit is vaak 1 of 2 punten in de factor. Het effect van 1 punt in de uitkeringsfactor is voor de gemeente Renkum € 28.000.

Taakmutaties

Waterschapsverkiezingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek bij de waterschapsverkiezingen 2019 hebben de VNG en de Unie van Waterschappen (UvW) overeenstemming bereikt over een vergoeding van € 11,2 miljoen voor de waterschapsverkiezingen 2023. Dit bedrag zal in vier jaarlijkse termijnen (2020-2023) van € 2,8 miljoen via de Rijksfactuur bij de waterschappen in rekening worden gebracht en tegelijkertijd aan het gemeentefonds toegevoegd worden. Dit levert een structureel voordeel op van € 5.000.

Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten jeugdhulp en Wmo 2015

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGBtrekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2021 een bedrag van € 24,264 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 18,06 miljoen uit het subcluster Wmo 2015 en € 6,204 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp. Dit levert een nadeel op van € 47.500.

Decentralisatie uitkeringen

Brede aanpak dak- en thuisloosheid

In de meicirculaire 2020 is aangegeven dat het kabinet dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk wil voorkomen en ervoor wil zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2020 en 2021 (€ 73 miljoen in 2020 en € 123 miljoen in 2021). Zowel in 2020 als 2021 wordt een bedrag van € 67,5 miljoen verdeeld over 21 centrumgemeenten maatschappelijke opvang en beschermd wonen, in totaal € 135 miljoen.

De 312 regiogemeenten ontvangen ieder een bedrag van € 17.628 in 2020 en € 32.051 in 2021. Het gaat in totaal om € 5,5 miljoen in 2020 en € 10 miljoen in 2021. De overige 22 centrumgemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit het resterende budget van € 45,5 miljoen in 2021. Deze centrumgemeenten zijn hierover door het Ministerie van VWS apart geïnformeerd.

Bonus beschut werken

Voor de uitbetaling van de bonussen beschut werk was € 26 miljoen gereserveerd in 2020. Zowel de uitgekeerde reguliere bonussen in 2020 als het resterende budget van de Bonus beschut werken zijn als één apart onderdeel toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie.

Versterking omgevingsveiligheidsdiensten

Gemeenten ontvangen jaarlijks in het kader van cluster 4 van de meerjaren agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 een bedrag van in totaal € 3,825 miljoen.

De middelen zijn bedoeld voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Dit geeft gemeenten de ruimte om te komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed.

Benadrukt wordt dat in lijn met de bestaande kaders voor decentralisatie-uitkeringen er afwegingsruimte is voor de gemeenten als het gaat om de concrete inzet van de middelen. Er is sprake van beleids- en bestedingsvrijheid met lokale verantwoording.

Schrappen opschalingskorting gemeentefonds (incidenteel)

Op 31 augustus 2020 zijn aanvullende compensatieregelingen bekend gemaakt door het Rijk. De meeste maatregelen moeten nog worden verdeeld naar de gemeenten en komen mogelijk in de septembercirculaire van het gemeentefonds te staan.

Het effect van de incidentele afschaffing van de opschalingskorting 2020 en 2021 (is een bezuinigingsmaatregel uit 2014 van het Rijk die geleidelijk oploopt tot 2025) is wel in te schatten. Voor 2020 levert dit een voordeel op van € 112.000 en voor 2021 een voordeel van € 253.000.

Vrijval reservering accres (sept.circ 2020)

Zie raadsbrief Meicirculaire gemeentefonds 2020 van 5 juni 2020.

4B Belastingen	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Ontwikkeling WOZ-waarde	-20				
Toeristenbelasting 2019	127				
Totaal resultaat	107	0	0	0	0

Ontwikkeling WOZ-waarde

Als gevolg van areaalontwikkeling stijgt de OZB van woningen met € 20.900 en daalt de OZB van niet-woningen met € 21.300. Deze ontwikkeling werkt structureel door in de begroting.

Daarnaast is er nog een afwijking tussen de WOZ-waarde die bij de begroting 2020 is gehanteerd en de huidige prognose van de WOZ-waarde. De prognose valt lager uit dan bij de begroting. Dit levert een nadeel op van € 4.500 bij woningen en van € 15.000 bij niet-woningen omdat de tarieven te laag zijn vastgesteld. Dit wordt bij de berekening van de tarieven 2021 weer hersteld.

Toeristenbelasting 2019

De afrekening van de toeristenbelasting 2019 levert een voordeel op. De daadwerkelijke overnachtingen geven een meeropbrengst van € 127.000 ten opzichte van waar mee was gerekend in de jaarrekening 2019.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021	Bijstelling 2022	Bijstelling 2023	Bijstelling 2024
Bijstelling stelpost loon- en prijsontwikkeling obv meicirculaire		-86	41	303	89
Bijstelling stelpost loon- en prijsontwikkeling obv septembercirculaire		-74	233	375	763
Groot onderhoud vastgoed	-213	-400			
Kostenverdeelstaat	-14				
Rente voordeel	23	112	32	23	51
Verlaging heffingen agv aanpassing rekenrente		55	55	55	55
Saldo van baten en lasten	-205	-392	361	756	958
Mutatie reserve					
Groot onderhoud vastgoed	213	400			
Totaal resultaat	9	8	361	756	958

Bijstelling stelpost loon- en prijsontwikkeling obv mei- en septembercirculaire

In de begroting hebben we een stelpost opgenomen om de loon- en prijsontwikkeling binnen de budgetten op te vangen. De omvang van deze stelpost wordt mede bepaald op basis van de prognoses van het Centraal Plan Bureau. In de meicirculaire 2020 en de septembercirculaire 2020 heeft het CPB de verwachte inflatie voor 2022 en verder naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat een deel van de stelpost kan vrijvallen. Doordat het accres binnen het gemeentefonds is bevroren, wordt het gemeentefonds nu niet naar beneden bijgesteld. Of dat in 2022 alsnog wordt verrekend, is op dit moment niet bekend.

Groot onderhoud vastgoed

Omdat het op dit moment geen onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen is en dus ook geen onderhoudsvoorziening worden alle onderhoudskosten binnen de algemene kosten opgenomen. Voor 2020 en 2021 een onderhoudsplan gemaakt. Omdat de middelen voor groot onderhoud in de reserve gebouwen zijn opgenomen staan tegenover de onderhoudskosten een onttrekking reserve gebouwen.

Verlaging heffingen als gevolg van aanpassing rekenrente

In de voorjaarsnota is een nadeel verwerkt met betrekking tot de verlaging van de rekenrente. Deze verlaging is nu verwerkt bij de producten afval en riolering waardoor het nadeel bij de algemene dekkingsmiddelen kan vervallen. Het werkelijk nadeel bedraagt bij deze producten samen € 38.000.

Bijstellingen meerjarig neutraal

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
De connectie veranderopgave	-69	-17	27	59	
Opbrengst percelen voormalig onderwijshuisvesting	-45	45			
Uitvoeringsprogramma klimaat	30	-30			
Bijstelling meerjarig neutraal (totaal van de jaren)	-84	-2	27	59	

De connectie veranderopgave

Met het programma 2!Connect zet de Connectie stappen gericht op het bereiken van het volgende volwassenheidsniveau van dienstverlening (CMM-2 niveau) en het komen tot een geharmoniseerde ICT-omgeving. De totale kosten van het programma 2!Connect voor de drie gemeenten zijn op € 2.293k geraamd, verdeeld over 4 jaren. De uitvoering van het programma loopt voorspoedig. De verwachting is dat daardoor een verschuiving van de kosten ontstaat van 2022 en 2023 naar 2020 en 2021. De uitvoering van het totale programma vindt nog steeds binnen het kader plaats.

Opbrengst percelen voormalig onderwijshuisvesting

In het IHP zijn (over meerdere jaren) opbrengsten opgenomen die de reserve kapitaallasten voeden. De eerste opbrengst van € 177.000 stond begroot in 2020, en ook storting naar de reserve kapitaallasten van € 132.000. Aangezien deze opbrengst niet in 2020 maar 2021 wordt gerealiseerd worden beide bedragen naar 2021 verplaatst.

Uitvoeringsprogramma klimaat

€ 30.000 van het uitvoeringsprogramma klimaat zal worden doorgeschoven naar 2021. Door de coronacrisis lukt het niet om in 2020 een koepel voor wijkinitiatieven op te zetten. Het budget dat hiervoor begroot is (€ 10.000) zullen we doorschuiven naar 2021. Vanwege de coronomstandigheden is het ook niet gelukt om Wijk van de Toekomst Hevedorp fase2 in 2020 te starten. Het budget dat daarvoor is begroot (€ 20.000) zullen we doorschuiven naar 2021.

Bijstellingen i.r.t. Coronacrisis

Op 28 mei jongstleden heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over een compensatiepakket voor medeoverheden. Dit compensatiepakket is op hoofdlijnen toegelicht in de meicirculaire 2020 van het gemeentefonds. De specifieke uitwerking voor gemeenten is toegelicht in de aanvullende brief die in juni. U bent hierover in een raadbrief van juni geïnformeerd.

Kabinet en medeoverheden zijn daarna in gesprek gebleven over de gevolgen van de coronacrisis. In de afgelopen periode zijn er door het kabinet afspraken gemaakt met betrekking tot het OV en zijn er tussen Rijk en medeoverheden afspraken gemaakt over het proces om tot compensatie te komen van de kosten van veiligheidsregio's en GGD-en.

Op 31 augustus jongstleden heeft het kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over een nieuw pakket aan maatregelen om gemeenten (en provincies) te compenseren voor de gevolgen van de coronacrisis.

De bovengenoemde compensatie vindt plaats via het gemeentefonds. Dit betekent dat deze middelen niet geormerkt zijn en dat de gemeente deze naar eigen inzicht kan inzetten.

Onderstaand overzicht geeft de totale compensatie weer en of dit in het 1e of 2e steunpakket zit en het effect van de corona op de begroting van de gemeente Renkum.

Omschrijving	Compensatie		Begroting 2020	
Compensatie via gemeentefonds				
Lokale culturele voorzieningen	€ 176.000	1e en 2e	€ 29.200	NJN
Buurt- en dorpshuizen	€ 23.000	2e	€ 1.600	NJN
Lokale vrijwilligersorganisaties jeugd	€ 12.000	2e	€ 0	NJN
Eigen bijdrage ouders van gemeentelijke regelingen: SMI en VVE (t/m 8 juni)	€ 13.000	1e	€ 6.000	NJN
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (tot 1 juli)	€ 41.000	1e	€ 0	NJN
Meerkosten en inhaalzorg jeugd WMO 2015	€ 77.000	1e	€ 77.000	NJN
Continuïteitsbijdrage jeugd en WMO			€ 350.000	NJN
Eigen bijdrage WMO (april en mei)	€ 46.000	1e	€ 35.000	NJN
Participatie (sociale Werkbedrijven)	€ 152.000	1e en 2e	€ 144.000	NJN
Toezicht- en handhavingstaken	€ 86.000	2e	€ 85.000	VJN/NJN
Toeristen- en parkeerbelasting	€ 117.000	1e	€ 233.000	VJN/NJN
Precariobelasting en leges	€ 7.000	2e	€ 16.000	NJN
Verkiezingen 2e Kamer	€ 46.000	2e	€ 46.000	NJN
Inkomensvoorziening			€ 15.000	VJN
Sportorganisaties			€ 92.000	NJN
Bedrijfsvoering			€ 270.000	VJN/NJN
Dividend en overige inkomstenderving			€ 44.000	NJN
Lagere lasten door corona			€ -19.000	NJN
Totaal	€ 796.000		€ 1.424.800	

Uit voorgaand overzicht blijkt dat de aanpassing van de begroting € 628.800 groter is dan de compensatie die tot heden is ontvangen. Een deel van dit nadeel kan worden opgevangen door de ontvangen subsidie van € 89.000 van de provincie om bepaalde corona kosten te kunnen opvangen.

Voor het overige verschil van € 539.800 wordt uitgegaan dat hiervoor nog compensatie wordt ontvangen. Zie hieronder voor de afspraken die hierover al zijn gemaakt.

Daarnaast zijn nog enkele afspraken gemaakt over mogelijke toekomstige compensatie:

- In aanvulling op de reeds genomen compensatiemaatregelen voor inkomstenderving is € 100 miljoen gereserveerd voor nadere compensatie van gemeenten in 2020. Zodra meer bekend is over de financiële impact van de inkomstenderving op gemeentelijk niveau zal de uitkering verder worden uitgewerkt en zullen de middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd.
- Om tot de afrekening van de meerkosten en de kosten van de inhaalzorg voor Jeugd en Wmo te komen wordt nu onderzoek gedaan.
- Er wordt nog nader onderzoek gedaan naar de mogelijk nog niet gedekte uitgaven voor sport.

Ondersteuning Sportparken

Inmiddels is gebleken dat beheers afspraken voor een tweetal sportparken niet kunnen worden nagekomen. Het is mogelijk de activiteiten voor de sportverenigingen op deze sportparken toch door te laten lopen, indien de gemeente het noodzakelijk reguliere onderhoud (maaien van de velden) voorschiet. Vanuit het rijk is aangegeven dat er een regeling (110mln) komt voor ondersteuning van sportverenigingen. Deze regelingen worden momenteel uitgewerkt.

TOZO

Naast de compensatie via het gemeentefonds ontvangen wij een specifieke uitkering voor de uitvoering TOZO. Deze specifieke uitkering is wel geormerkt en zal hierover verantwoording worden afgelegd in de jaarrekening.

Wij geven sinds medio maart 2020 uitvoering aan de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Het kabinet heeft aangegeven dat gemeenten volledig gecompenseerd worden voor de uitkeringen en uitvoeringskosten. Gemeenten verantwoorden de uitgaven en ontvangen een vast bedrag per besluit voor de uitvoeringskosten. Er zijn drie voorschotten ontvangen van in totaal € 6.817.000.

Voor de dekking van de uitvoeringskosten TOZO 1 en 2 ontvangt de gemeente € 328.000 (zit in de hierboven genoemde bevoorschotting). Tot op heden is voor de uitvoering van de TOZO € 72.000 uitgegeven. De TOZO wordt inmiddels uitgevoerd binnen de reguliere uitvoering W&I. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag, en de ontvangen middelen uit de TOZO 3 regeling, te doteren aan de reserve SD en deze reservering in te zetten om eventuele financiële risico's en correcties volgend uit de TOZO af te dekken en als investeringsbudget in te zetten voor incidentele inzet voor duurzame verbeteringen in het sociaal domein voor de periode 2020-2022. Voor 2020 wordt nog een inzet van € 70.000 verwacht, zodat vooralsnog € 186.000 gedoteerd wordt aan de reserve SD.

Toelichting op de aanpassingen van de begroting als gevolg van de corona ten opzichte van de voorjaarsnota (excl. TOZO).

Lokale culturele voorzieningen

De jaarlijkse subsidies (in Asv opgenomen als subsidie per jaar) zijn in december 2019 verleend en begin 2020 uitbetaald. Bij de meeste organisaties gaat het om een (kleine) bijdrage voor een te houden evenement. Omdat de meeste evenementen niet doorgaan hebben de meeste organisaties een alternatieve activiteit aangeboden in overleg met de gemeente, passend binnen de prestatieafspraken. De vaststelling van de subsidie voor 2020 gebeurt voor die organisaties ambtshalve.

Het Airborne Museum heeft een bijdrage ontvangen van het Rijk, de provincie en het vfonds. Daar hoeft vooralsnog tot eind december geen bijdrage vanuit de gemeente naar toe. Wanneer de huidige maatregelen ook in 2021 worden voortgezet, zal e.e.a. opnieuw worden bekeken.

Er zijn drie organisaties die een verzoek tot compensatie hebben ingediend, omdat zij een behoorlijk omzetverlies lijden en niet in aanmerking komen voor de TOGS-regeling van het rijk.

- De Kreek periode maart t/m juni € 7.800 (wegens succesvolle noodgreep € 8.000 aan inkomsten ontvangen.) en voor periode augustus t/m maart 2021 een bedrag van € 4.800.
- Filmhuis periode t/m eind december € 8.600.
- De Concertzaal vraagt een bedrag van € 8.000 (maandelijks van maart t/m december € 800,= doorlopende kosten waar geen dekking voor is. Huurbetaling aan de gemeente gaat dan gewoon door.)

Het bedrag dat is begroot is op basis van de huidige aanspraken en dat er nog meer kunnen volgen.

Buurt- en dorpshuizen

Met de besturen van de dorpshuizen hebben gesprekken plaatsgevonden. Er zijn twee organisaties die een verzoek tot compensatie hebben ingediend.

- De Ballon. Tijdens het gesprek eind juli ging het over een verlies van € 2.600 waarvoor zij een bijdrage van HvR hebben ontvangen van € 1.000
- De Poort van Doorwerth. In een gesprek hebben zij aangegeven dat met het uitbetalen van de schoonmaakkosten van € 3.000 dit jaar t/m juni geen liquiditeitsprobleem ontstaat.

Voor beiden is niet duidelijk welke financiële consequenties voortdurende van de maatregelen hebben.

Lokale vrijwilligersorganisaties jeugd

Hiervoor wordt de begroting niet aangepast.

Wegvallen eigen bijdrage ouders van gemeentelijke regelingen: SMI en VVE

Tot heden zijn hiervoor ongeveer € 6.000 gerealiseerd.

Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (tot 1 juli)

Hiervoor wordt de begroting niet aangepast.

Meerkosten en inhaalzorg jeugd en WMO / continuïteitsregeling

Op verzoek van het ministerie heeft de regio een continuïteitsregeling opgezet om te voorkomen dat zorgaanbieders zouden omvallen. Deze regeling liep tot 1 juli 2020 en Gemeente Renkum heeft conform deze regeling € 350.000 betaald. Toezegging was dat gemeenten hiervoor gecompenseerd zouden worden. In december verwachten we hierop de definitieve toezegging.

Voor de meerkosten en inhaalzorg zijn wij er op dit moment vanuit gegaan dat de beschikbare rijksmiddelen voor dit doel worden besteed.

Eigen bijdrage WMO

Het rijk heeft besloten dat Wmo-klienten in de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage hoeven te betalen in verband met corona. Gemiddeld ontvangt de gemeente per maand een bedrag van € 17.500 aan eigen bijdrage. Het besluit van het rijk leidt tot een nadeel van € 35.000.

Participatie Sociale werkbedrijven

Inkomsten uit detachingsvergoedingen zijn afgenomen met € 90.000 door de coronacrisis. Dat heeft 2 oorzaken;

- Een aantal inlenende bedrijven had/heeft minder werk en er zijn detacheringen gestopt.
- Een aantal medewerkers hebben lange tijd niet kunnen werken omdat zij in de risicogroep vallen en gezondheidsrisico's lopen.

Naast het missen van detachingsvergoedingen in het voorjaar zijn nog verschillende risico's die zich voor kunnen doen of voordoen binnen de exploitatie van de WSW. Het rijk heeft in augustus hiervoor naast de eerder toegezegde € 90.000.000 nog eens € 50.000.000 beschikbaar gesteld. Voor onze gemeente betekent dit een extra budget van € 54.000. Dit budget wordt gereserveerd voor de volgende risico's.

- Het stopzetten van een groepsdetachering m.i.v. de zomer;
- Het moeten plaatsen van deze medewerkers binnen activerend werk;
- Het risico van stopzetten van individuele detacheringen of verlagen van vergoeding i.v.m. lager productie.;
- Het risico van niet kunnen betalen van detachingsvergoedingen en moeten afboeken van vorderingen;
- Risico van de groepsdetacheringen groen in de afrekening.

Toezicht- en handhavingstaken

Betreft extra inhuur voor een periode van 6 en 3 maanden verdeeld over 2 toezichthouders in verband met toezicht en handhaven van de coronamaatregelen. Extra inzet is noodzakelijk door onvoldoende capaciteit en het handhaven van de kwaliteit van het toezicht in de openbare ruimte. Met de extra inzet zijn de maatregelen voortkomend uit de coronamaatregelen (lock down/versoepelen), de leefbaarheid en veiligheid in de openbare ruimte gewaarborgd. De inhuur van deze 2 extra toezichthouders kost € 44.000 extra ten opzichte van het bedrag uit de voorjaarsnota.

Toeristenbelasting

In de voorjaarsnota is aangegeven dat de verwachting was dat de toeristenbelasting met 33% zal dalen (€ 155.000). Op basis van de huidige inzichten zal dit € 78.000 meer zijn. We verwachten op dit moment meer dan 50% afname, waarmee het totale nadeel uitkomt op € 233.000. Met name de zakelijke markt is fors afgenomen. Vanuit het rijk is een compensatie ontvangen van € 117.000 voor de periode 1 maart – 1 juni.

Verminderde legesopbrengsten

Door de coronamaatregelen zijn vergunningplichtige evenementen verboden. Voor stichtingen en verenigingen geldt dat zij een vrijstelling hebben van legesgelden. Hierdoor komen er minder leges binnen van € 6.000. Deze vrijstelling geldt ook voor andere legesgelden. Vanuit het rijk is hiervoor een compensatie ontvangen van € 7.000 voor de periode 1 maart – 1 juni.

Door de coronacrisis zijn huwelijken afgezegd, opgeschoven of omgezet in een kosteloos huwelijk. Dit heeft geleid tot lagere kosten maar ook tot minder leges opbrengsten. Per saldo leidt dit tot een geschat nadeel van € 10.000 voor 2020.

3A Extra kosten verkiezingen 2e Kamer

Als gevolg van corona maatregelen bij de verkiezingen zullen er extra kosten moeten worden gemaakt.

Sportorganisaties

In het 2^e en derde kwartaal is het gemeentelijk "coronabudget" ingezet op

- Duitsekamp vergoeding noodzakelijk maaiwerk t.b.v. voortgang verenigingsactiviteiten i.v.m. acuut stoppen met onderhoud door Fletcher ca. € 3.500
- De Waaijberg vergoeding noodzakelijk maaiwerk t.b.v. voortgang verenigingsactiviteiten i.v.m. acuut stoppen met onderhoud door Fletcher ca. € 3.500
- Vergoeding sportaanbieders € 100,- voor aanschaf materialen i.h.k.v. hygiëne en coronamaatregelen ca. € 2.500

Tevens maken wij gebruik van de rijksregeling "Compensatie huurders over periode 1 maart tot en met 31 mei 2020 voor niet gebruik accommodaties ca. € 25.000. Deze komt niet uit het coronabudget van de gemeente, tenzij het landelijk beschikbare budget (89,5 mln) wordt overschreden want dan wordt naar rato uitgekeerd. Het eventuele tekort zou dan wel uit het coronabudget opgevangen moeten worden.

Daarnaast hebben twee organisaties een verzoek gedaan voor compensatie

- Optisport: ca. € 40.000
- Beheerstichting het Doelum € 52.000

Bedrijfsvoering

De Connectie heeft aanvullende werkzaamheden verricht als gevolg van de coronacrisis. Te denken valt aan het faciliteren van audio- en videoconferencing, het verstrekken van extra mobiele devices, maar ook het nemen van hygiëne-maatregelen en het aanbrengen van bestickering. Bij het team Belastingen wordt extra inzet gepleegd voor het uitvoeren van de uitstelmogelijkheid die ondernemers wordt geboden voor de betaling van belastingen. De verwachting is dat er nog extra kosten gemaakt worden voor de uitbreiding van de invorderingsacties en verwerking van meer kwijtscheldingsverzoeken. Een mogelijk neveneffect hiervan is dat de opbrengsten uit dwanginvordering kunnen afnemen.

Van de kosten voor ICT loopt een deel structureel door in de vorm van kapitaalslasten. Ook de kosten voor extra tokens en licenties zijn voor een belangrijk deel structureel van aard. Deze structurele lasten bedragen € 10.000 en zijn vanaf 2021 niet meegenomen in de aangepaste begroting 2020 maar in het resultaat van de meerjarenbegroting.

Daarentegen is er sprake van minderkosten als gevolg een verminderd gebruik van de koffie- en cateringvoorziening en door een verminderde inzet van Arbo-dienstverlening door uitstel van de geplande RI&E en agressietrainingen.

4C Dividenduitkering ACV

Vanwege de onzekere tijden die de coronacrisis met zich meebrengt in combinatie met de liquiditeitsprognose, een economische crisis die nog moet beginnen en op basis van het advies van de accountant hebben de aandeelhouders besloten de winst van de ACV over 2019 niet uit te keren toe te voegen aan de algemene reserves van ACV. Afgesproken is dat voor de aandeelhoudersvergadering van 2 december 2020 door de bestuurder beoordeeld wordt of een uitkering uit de reserves mogelijk is en dat ter zake een voorstel wordt geagendeerd.

Lagere lasten door Corona

1I Leerlingenvervoer taxi niet gereden ritten

Omdat de scholen in de periode van medio maart tot 8 juni gesloten waren, is het leerlingenvervoer (met uitzondering van maatwerkafspraken) stil komen te liggen. In deze periode hebben wij wel de landelijke 80% regeling uitgevoerd ter voorkoming van ontslag en faillissement. Uit het positieve saldo dat hierdoor is ontstaan kan incidenteel € 15.000 voor de kosten coronacrisis worden bijgeschreven.

3C Communicatie en personeelsbudget

Op externe communicatie is minder (€ 9.000) uitgegeven aan corporate communicatie hiermee kan een deel van de extra corona-communicatiekosten gedekt worden die we niet vergoed krijgen.

Op het centrale p-budget is minder uitgegeven als gevolg van het thuiswerken en de Corona-maatregelen. Het gaat hier o.a. over reis- en verblijfkosten, representatie en wervingskosten. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 38.000.

Bijstellingen Neutraal

In deze najaarsnota zijn een aantal verschuivingen verwerkt die per saldo neutraal zijn. We geven deze separaat weer waardoor het gemakkelijker zichtbaar is welke bijstellingen het resultaat beïnvloeden en welke dat niet doen.

De verschuivingen die per saldo neutraal zijn, zijn in de volgende tabel weergegeven:

Producten	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
1A Renkum voor Elkaar	0	-2	-2	-2	-2
1B Onderwijs	-3	-92	-78	-76	-75
1C Sport en bewegen	23	8	-3	-4	-3
1E Zorg en Veiligheid	-29	96	105	105	105
1F Minima	0	-106	-106	-106	-106
1G Integratie en participatie nieuwkomers	-6	-8	-28	-28	-28
1H Maatwerkvoorzieningen Jeugd	0	-48	-48	-48	-48
1i Maatwerkvoorzieningen Wmo	0	285	285	285	285
1J Inkomensvoorziening	0	-105	-141	-141	-141
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	0	215	215	215	215
2B Wonen	0	-126	-126	-126	-126
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	0	-48	-48	-48	-48
2D Omgevingsvergunning	0	34	34	34	34
2E Verkeer	-13	-84	-48	-47	-46
2F Landschap, natuur en landgoederen	0	-6	-6	-6	-6
2G Milieu en duurzaamheid	-1	-15	-15	-15	-15
2H Energie en klimaat	13	-44	-44	-44	-44
2i Dierenwelzijn	0	-12	-12	-12	-12
2J Ondernemen en bedrijvigheid	-4	-38	-37	-37	-37
2K Recreatie en toerisme	0	28	28	28	28
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	33	58	58	58	58
2M Water en riolering	-1	-9	-8	-8	-8
2N Afvalverwijdering en -verwerking	0	-2	-2	-2	-2
2O Groenonderhoud	-26	6	17	27	28
2P Wegen, straten en pleinen	-5	-30	-35	-39	-47
2Q Bos en natuurbeheer	-1	-11	-10	-10	-10
3A Dienstverlening	0	-56	-56	-56	-57
3B Dorpsgericht werken	0	4	4	4	4
3C Organisatie en bedrijfsvoering	6	-69	-24	-24	-23
3D Huisvesting / Gemeentehuis	-3	-13	-38	-48	-47
3E Samenwerkingsverbanden	-58	0	0	0	0
4B Belastingen	0	-20	-20	-20	-20
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	74	208	187	188	193
Totaal	0	0	0	0	0

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

Inleiding

In de primitieve Begroting 2020 resteerde een bedrag van € 1.042.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2020. Inmiddels is daarvan € 715.000 ingevuld en is € 327.000 niet in te vullen in 2020. Het meerjarig verloop is in de volgende tabel weergegeven:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Primitieve begroting	1.042	1.915	2.386	2.774
Ingevuld t/m voorjaarsnota	-552	-524	-526	-539
Niet in te vullen taakstelling VJN	-205	-83	-5	0
Restant taakstelling VJN	285	1.308	1.855	2.235
Ingevuld najaarsnota	-163	-277	-277	-275
Niet in te vullen taakstelling NJN	-122	-10		
Restant taakstelling NJN	0	1.021	1.578	1.960

Niet in te vullen taakstelling

Een deel van de bijstellingen en ombuigingen blijkt niet geheel in te vullen en hebben we om die reden af moeten boeken. Het betreft:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
1I Maatwerkvoorzieningen	100			
1I Activerend werk	22			
2O Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken		10		
Resultaat taakstelling	122	10		

Prod	<i>bedragen x € 1.000</i>	Oorspronkelijk			
		2020	2021	2022	2023
1B.5	Taalbevordering	10	30	50	160
1B.6	Kunst- en cultuureducatie	40	100	100	100
1C	Gerichte beweeginterventies en inrichten samenwerkingsverband (platform)	27	42	80	80
1C	Minimaal voorzieningenniveau afgestemd op de basissporten	0	14	23	23
1H	Volumereductie Zorg in Natura	250	500	750	1.000
1H	Verlaging PGB jeugd	50	100	100	100
1I	Verlaging PGB Wmo	50	50	50	50
1I	Algemene voorzieningen	145	145	145	145
1I	Maatwerkvoorzieningen	270	270	270	270
1I	Activerend werk	52	52	52	52
1I	Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers	66	66	66	66
1I	Sociale raadslieden/administratieve ondersteuning	7	7	7	7
1I	Meerkostenregeling	200	200	200	200
1I	Onafhankelijke cliëntondersteuning	20	114	114	114
1I	Right to Challenge	50	50	50	50

Openstaand na NJN 2020			
2020	2021	2022	2023
0	30	50	160
0	60	60	60
0	15	53	53
0	14	23	23
0	250	500	750
0	50	50	50
0	0	0	0
0	0	0	0
0	270	270	270
0	52	52	52
0	0	0	0
0	0	0	7
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=

Prod	bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk			
		2020	2021	2022	2023
1J	Uitvoering bestuursopdracht Werk & Inkomen	0	275	412	412
1J	Het beëindigen van de overeenkomst voor de collectieve ziektekostenverzekering	45	45	45	45
1J	Het versoberen van bovenwettelijke verstrekkingen binnen de bijzondere bijstand: bijstellen vermogenstoets	8	8	8	8
1J	Het versoberen van de bijzondere bijstand: het invoeren van een drempelbedrag van €134	40	40	40	40
2B	Actualiseren Nota wonen	0	0	0	11
2D	Milieuleges invoeren	0	24	24	24
2K	Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	0	54	54	54
2O	Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken	10	20	30	40
2O	Onderhoudsniveau groen versoberen	0	5	10	15
2P	Afsluiten onverharde wegen (termijn 1 tot 5 jaar: €10)	2	4	6	8

Openstaand na NJN 2020			
2020	2021	2022	2023
0	275	412	412
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	24	24
0	0	54	54
0	0	20	30
0	5	10	15
0	0	0	0

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=
=	=	=	=

Prod	<i>bedragen x € 1.000</i>	Oorspronkelijk			
		2020	2021	2022	2023
	Totaal	1.342	2.215	2.686	3.074

Openstaand na NJN 2020			
2020	2021	2022	2023
0	1.021	1.578	1.960

Voortgang			
Inhoud	Planning	Financiën	Risico's

1I Maatwerkvoorzieningen en activerend werk

Bij de voorjaarsnota hebben wij u gerapporteerd dat de komst van het abonnementstarief per 1-1-2019 resulteerde in een forse toename van het aantal aanvragen voor maatwerkvoorzieningen. Om de ombuiging toch (gedeeltelijk) te kunnen behalen zetten wij extra projectmatige capaciteit in ten behoeve van de implementatie van de voorgenomen maatregelen. Deze inzet heeft nog niet geresulteerd in een substantiële afname van de vraag in 2020. Voor de maatwerkvoorzieningen en activerend werk betekent dit dat de ombuiging voor 2020 niet gerealiseerd gaat worden.

1I Invulling ombuigingen maatwerk Wmo

Bij de voorjaarsnota hebben wij u gerapporteerd dat de komst van het abonnementstarief per 1-1-2019 resulteerde in een forse toename van het aantal aanvragen voor maatwerkvoorzieningen. Om de ombuiging toch (gedeeltelijk) te kunnen behalen zetten wij extra projectmatige capaciteit in ten behoeve van de implementatie van de voorgenomen maatregelen. Deze inzet heeft nog niet geresulteerd in een substantiële afname van de vraag in 2020. Voor de zorg in natura betekent dit dat de ombuiging voor 2020 niet gerealiseerd gaat worden.

1I Inzet toevoeging reserve SD voor ombuiging SD

Binnen de meerjarenbegroting was nog rekening gehouden met een structurele voeding van de reserve SD. Deze structurele middelen zijn hiervoor niet meer nodig en worden vanaf 2021 ingezet voor een gedeeltelijke realisatie van de ombuiging Wmo zorg in natura.

1I Ombuiging PGB BG

De ombuiging voor het persoonsgebonden budget voor begeleiding is gerealiseerd door het verlagen van de PGB-tarieven per 2019.

1I Ombuiging cliëntondersteuning

De ombuiging van cliëntondersteuning wordt gerealiseerd door de werkzaamheden van MEE Gelderse Poort terug te brengen naar kern van de vragen vanuit onze inwoners en ons sociaal team.

1J Ombuigingen bijzondere bijstand

De ombuiging voor bijzondere bijstand wordt per 2020 gerealiseerd door de invoering van een drempelbedrag en aanpassing van de vermogensgrens voor bijzondere bijstand.

2K Concertzaal

De organisatie, vastgoed en ruimtelijke ontwikkeling geeft in 2020 en 2021, gegeven de beperkte capaciteit, aandacht aan met name het vastgoedbeleid, IHP, LOC Doorwerth, Corona-Invloed op (exploitatie van) vastgoed en voortgang in ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en -initiatieven. Derhalve kunnen we de taakstelling in 2021 niet realiseren.

2O Gemeentelijke begraafplaatsen kostendekkend maken

Door de coronacrisis is het proces tot overdracht van gronden tussen Gelders Landschap en Kasteelen en Gemeente Renkum licht vertraagd. Op dit moment worden de kaders geformuleerd waaronder de overdracht moet plaatsvinden. Wij verwachten in de loop van 2022 (was 2021) de natuurbegraafplaats in gebruik te nemen. Dit betekent dat de ingeboekte taakstelling van € 10.000 voor 2021 niet gerealiseerd kan worden.

Investeringskredieten

Beschikbaar stellen investeringskredieten

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats. Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

Nieuwe investeringen betreffen investeringen die nog niet eerder aan u zijn voorgelegd ter goedkeuring. Dekking van deze investeringen is te vinden binnen de meerjarenbegroting (b.v. uit structureel nieuw beleid budget).

Hierna vindt u een nadere onderbouwing van deze nieuwe investeringskredieten. Wij vragen u om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe investeringskredieten.

Nieuwe kredieten

2P. Wegen, straten en pleinen

Reconstructie Oosterbeek NO

Op dit moment zijn we bezig met de opstart voor het project reconstructie Oosterbeek NO. Om de voorbereidingskosten te dekken volgt er een kredietaanvraag.

Afval

	Begroting	Realisatie	Restant
Kliko's	671	636	35
Ondergrondse containers	614	596	18
Extra aanpassingen (afval)	84	56	28
Totaal	1.369	1.288	81

Kliko's

Op verzoek van inwoners is in 2019 en 2020 een aantal extra kliko's uitgezet. Het gaat daarbij vooral om de kliko's voor papier en gft+e. Ook in het vervolg van 2020 kunnen inwoners nog om extra kliko's vragen. Het restantbudget wordt hiervoor ingezet. Voor gft+e kliko's betaalt de inwoner een bijdrage van € 30,- Dit is bij alle ACV gemeenten het geval.

Ondergrondse containers

Het restant van het budget wordt aangewend voor een eventuele nieuwe locatie voor een ondergrondse container.

Extra aanpassingen (afval)

- In 2019 is de proef met gekoelde gf+e containers voor hoogbouwbezoekers afgerond. De container, gekoeld en voorzien van ozon-generator tegen vervelende luchtjes, heeft onvoldoende draagvlak. In 2020 is gestart met een nieuwe proef en worden vijf gf+e zuilen in de openbare ruimte geplaatst. Vanwege de Coronacrisis heeft dit project echter vertraging opgelopen. Hierdoor worden de gf+e zuilen in het laatste kwartaal van 2020 geplaatst. Daarna wordt de factuur betaald. Deze proef wordt in 2021 geëvalueerd.
- Om het aantal bijplaatsingen te verminderen zijn de ondergrondse containers aan de Richtersweg in Doorwerth voorzien van een vriendelijker aankleding. Samen met de voortdurende aandacht van de Schone Buurt Coach is deze proef een succes, er zijn aanzienlijk minder bijplaatsingen. Wel moet de vriendelijke aankleding er verzorgd uit blijven zien. Wanneer dit niet meer het geval is moet de bekleding verwijderd of vervangen worden om ongewenste bijplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen.

ICT

	Begroting	Realisatie	Restant
Dezta Saas (Squit 2020 Wro)	12	11	1
Portaal Key2 Burgerzaken	44	17	27
S4SD versie 7	10	10	0
S4SD versie 8	10	9	1
Totaal	76	47	29

Dezta Saas

Het project om Dezta om te zetten naar SaaS is afgerond. De technische belemmeringen die het project vertraagden, zijn in de loop van 2019 verholpen.

S4SD

De betaalde updates en uitbreidingen voor de Suite4Sociaal Domein (S4SD versie 7 en 8) zijn ook afgerond.

We zijn binnen de originele ramingen gebleven.

Key2Begraven (Saas)

De vernieuwing van key2Burgerzaken is van start gegaan met de aanschaf en implementatie van Portaal (en e-diensten) voor Burgerzaken. Dit project zal nog tot in 2021 doorlopen.

Vastgoed

	Begroting	Realisatie	Restant
Aircoinstallatie Veentjesbrug	16	14	2
Brandweerpost Obeek bouwkundig	0	-3	3
Brandweerpost Wolfheze bouw	702	0	702
Brandweerpost Wolfheze grond	158	0	158
Brandweerpost Wolfheze install	350	0	350
Renovatie gymzaal W van Arnhemweg	665	0	665
Renovatie sporthal Doorwerth	2.541		2.541
Totaal	4.432	11	4.421

Nieuwbouw Brandweerpost Wolfheze

Grondaankoop is rond. Het programma van eisen is opgesteld en een Schetsontwerp. De ontwerpfase en voorbereiding is opgestart. De uitvoering wordt verwacht in Q2 2021. Er is aanvullend krediet nodig, gezien de stijgende grond- en uitvoeringskosten t.o.v het raadsbesluit in 2017 afgegeven kosten prognose.

De exacte hoogte van het aanvullend krediet is niet eerder bekend dan het eerste kwartaal 2021. Kijkend naar de huidige markt zal naar verwachting voor de nieuwe brandweerpost zeker één miljoen euro (excl. btw) nodig zijn. Dit betekent een jaarlijkse investeringsverhoging van gem. €17.849 voor de komende 40 jaar.

Renovatie gymzaal W. van Arnhemweg

Vorbereidingen voor aanbesteding om tot een bouwteam te komen zijn afgerond. Met de aannemer wordt nu in een bouwteam verder het plan uitgewerkt. Nu alle onderzoeken zijn afgerond en redelijk duidelijk is wat alle uitvoerende werkzaamheden zijn, blijkt het aangevraagde krediet in 2017 niet toereikend.

Het exact benodigd aanvullend krediet is niet eerder bekend dan eind Q4 2020. Kijkend naar de huidige markt zal naar verwachting tenminste € 550.000 (excl. btw) zijn. Dit betekent een jaarlijkse investeringsverhoging van gem. €13.786 voor de komende 40 jaar.

Renovatie sporthal Doorwerth

Voor de sporthal Doorwerth wordt een nieuw renovatieplan waarbij de keuze om wel of geen 3e zaaldeel met bijbehorende voorzieningen als kleedkamers etc. te creëren voor het bewegingsonderwijs. Dit onderzoek is nodig nu besloten is dat de gymzaal Mozartlaan gesloopt gaat worden en er geen gymzaal bij het nieuwe schoolgebouw voorzien is. Hierover lopen nog gesprekken met het Dorenweerd College.

Op basis van het nieuwe renovatieplan kan het benodigde krediet bepaald worden. In de begroting wordt hier op basis van een voorzichtige raming € 2,5 miljoen voor opgenomen. Dit betekent een jaarlijkse investeringsverhoging van gem. €49.639 voor de komende 40 jaar.

Sportaccommodaties

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Restant
Sp. BB; beregeningsautomaten	25	0	25
Sp. BB; trainingsveld wordt wedstrijdveld	33	0	33
Sp. BB; veld- of terreinafrastering	10	0	10
Sp. Wh; beregeningsautomaten	53	0	53
Sp. Wh; veld- of terreinafrastering	26	0	26
Totaal	147	0	147

Sportparken

Via autorisatie van de voorjaarsnota heeft uw raad toestemming gegeven om te investeren in de sportparken. Deze kredieten zijn onlangs aangemaakt. De kosten die tot op heden zijn geboekt zullen voor het einde van dit kalenderjaar naar deze kredieten worden geboekt.

Riolering

	Begroting	Realisatie	Restant
Aanpak wateroverlast omgeving Bredeschool Oosterbeek	48	7	41
Diverse locaties Oosterbeek Noord-Oost Oosterbeek	-	-	-
Telefoonweg Renkum	15	16	-1
Vervanging putten Wolfhezerweg Wolfheze	10	10	-
Vervanging rioolstreng Dr. Brevéestraat Oosterbeek	20	15	5
Wateroverlast paden begraafplaats Oosterbeek	125	23	102
Zuiveringssituatie Rosandepolder Oosterbeek	-	1	-1
Totaal	218	72	146

Wateroverlast Weverstraat

De werkzaamheden in de Weverstraat zijn zo goed als gereed. Op dit moment vinden in overleg met de werkgroep Weverstraat nog afrondende werkzaamheden plaats.

Reconstructie Oosterbeek-Noord Oost

Uit de weginspecties blijkt dat een groot deel van de wegen in de 'wijk' Oosterbeek Noord Oost aan vervanging toe is. Uit een eerste interne inventarisatie blijkt dat het afschrijvingstermijn van de riolering verstreken is en mogelijk vervangen dan wel gerepareerd moet worden. Ook vanuit de disciplines Verkeer en Groen liggen er diverse wensen en eisen op tafel. De exacte scope moet nog bepaald worden. Eind juli is voor dit project een externe projectmanager aangetrokken. Het derde en vierde kwartaal van dit jaar wordt de scope vastgesteld. Ook wordt een plan van aanpak opgesteld om concreet en gestructureerd uitvoering te geven aan dit project.

Raamovereenkomst relinen gemeentebreed

Momenteel wordt gewerkt aan een afwegingskader om weloverwogen keuzes te maken welke wijze van rioolrenovatie het meest passend is op een specifieke locatie. De inspectiegegevens en hydraulische berekeningen zijn hiervoor input. Op basis van dit afwegingskader wordt het te relinen areaal bepaald wat vervolgens in een raambestek op de markt wordt gezet. De voorbereidingen hiervoor starten in het derde of vierde kwartaal van dit jaar.

Vervanging rioolstreng Dr. Brevéestraat Oosterbeek

Betreft het vervangen van 1 rioolstreng. De werkzaamheden zijn onlangs uitgevoerd. Op dit moment vinden nog afrondende werkzaamheden plaats.

Rioolvervanging Enkweg en Groenendaalseweg Renkum

Het voorlopig ontwerp wordt op dit moment in een samenspraaktraject met inwoners opgesteld. Dit ontwerp wordt na afronding nogmaals voorgelegd aan de bewoners. Opmerkingen worden vervolgens verwerkt in een definitief ontwerp. Daarna wordt de besteks- en aanbestedingsfase opgestart. Planning is om het werk in maart 2021 aan een aannemer te gunnen. De daadwerkelijke uitvoering staat nu gepland vanaf april 2021 tot en met oktober 2021.

Reconstructie Telefoonweg Renkum

Het ontwerptraject is afgerond en met belanghebbenden afgestemd. Op dit moment wordt de aanbesteding afgerond en wordt het werk aan een aannemer gegund. De uitvoering staat gepland vanaf september tot en met oktober 2021.

Reconstructie Dalweg Doorwerth

Afgelopen periode is de integrale inventarisatie afgerond. Uit deze inventarisatie blijken diverse vakgroepen belang te hebben bij een reconstructie van de Dalweg. Met name voor de vakgroep Riolerings zal nog nader onderzoek nodig zijn om de exacte scope van dit project te kunnen bepalen. Dit onderzoek bestaat uit een optimalisatiestudie van het totale vuilwaterriool van Doorwerth. In verband beperkte personele capaciteit wordt verwacht dat dit onderzoek medio 2021 afgerond is waarna een definitieve scope bepaald kan worden.

Reconstructie J.J. Talsmalaan Oosterbeek

Op dit moment wordt de integrale inventarisatie opgesteld. Wanneer de diverse belangen van de verschillende disciplines in beeld zijn wordt de scope bepaald. Op dit moment is nog niet bekend wat de omvang van het project wordt en wat de financiële consequenties voor de diverse disciplines zijn.

Aanpak wateroverlast omgeving Bredeschool Oosterbeek

Het ontwerptraject is afgerond waarbij gekozen is voor een robuust en toekomstbestendige oplossing. De raming van de uitvoering valt hierdoor hoger (€48.000) uit dan bij een eerste globale inschatting (€ 20.000). Op dit moment wordt een aannemer gecontracteerd die de werkzaamheden gaat uitvoeren. De uitvoering staat gepland voor week 43.

Rioolvervanging Stationsweg Oosterbeek

Op dit moment loopt het ontwerptraject. Het voorlopig ontwerp is begin november gereed en wordt dan aan de belanghebbenden voorgelegd. Opmerkingen worden vervolgens verwerkt in een definitief ontwerp dat nogmaals wordt voorgelegd aan de belanghebbenden. Daarna wordt de besteks- en aanbestedingsfase opgestart. Planning is om het werk in februari 2021 aan een aannemer te gunnen. De uitvoering staat nu gepland vanaf maart tot en met juni 2021.

Onderzoek zuiveringssituatie Rosandepolder Oosterbeek

In de Rosandepolder liggen ca. twintig woonboten op grondgebied van de gemeente Renkum. Vanuit de wet milieubeheer draagt elke gemeente zorg voor de doelmatige inzameling en transport van afvalwater wat vrijkomt binnen haar grondgebied. In de Rosandepolder is dit nu deels niet het geval. Jaren geleden zijn meerdere IBA's gerealiseerd, maar de meeste functioneren niet meer. De woonboten zijn nu voor het grootste gedeelte niet aangesloten op een riolerings- of zuiveringssysteem voor het afvoeren van vuil water. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat zij handhavend wil gaan optreden.

Gemeente Arnhem heeft een notitie opgesteld over enkele mogelijke oplossingsrichtingen. Op basis van deze notitie geven zij aan dat gemeente Arnhem geen prioriteit geeft aan het aansluiten van de woonboten op een rioleringsvoorziening. In aansluiting hierop wordt nu een notitie voorbereid om het standpunt van de gemeente Renkum te bepalen. Afhankelijk van de uitkomst van deze discussie kan in een vervolgtraject gekozen worden voor het meest passende systeem op deze locatie. De kosten van het realiseren van zo'n systeem worden middels de notitie in beeld gebracht. Afhankelijk van de besluitvorming worden de vervolgstappen bepaald. In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, 'Water Stroomt' 2016-2020, is niet voorzien in het realiseren van een nieuwe zuiveringssituatie op deze locatie. In het nieuw op te stellen gemeentelijk rioleringsplan worden de kosten ten behoeve van de maatregelen mee genomen.

Aanpak wateroverlast en onderhoud paden begraafplaats Oosterbeek Noord

Medio juli is een aannemer gecontracteerd om de geplande werkzaamheden uit te voeren. De aannemer is niet geselecteerd op basis van de laagste inschrijving maar ook op basis van een plan van aanpak. Communicatie met omgeving en wijze van uitvoering waren belangrijke zaken in het plan van aanpak. De werkzaamheden starten medio september en worden medio november 2020 afgerond.

Rioolvervanging Brinkweg

De werkzaamheden van de aannemer zijn gereed. De oplevering heeft plaatsgevonden en het project kan worden afgerond.

Renovatie buffervoorziening op de waterzuivering Renkum

Op dit moment loopt de initiatieffase waarin de omvang en aanpak voor de renovatie bepaald wordt. Naar verwachting wordt dit onderzoek in het vierde kwartaal van dit jaar afgerond. Indien noodzakelijk zal hierna de besteks- en aanbestedingsfase voor de renovatie opgestart worden.

Vervangen putten Wolfhezerweg Wolfheze

Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is een aannemer gecontracteerd. De vervanging van de putten heeft reeds plaatsgevonden.

Verkeersmaatregelen

	Begroting	Realisatie	Restant
MUP Wolfhezerweg	160	5	155
Wolfhezeweg: 30 km/uur gebied	40	0	40
Fietsstraat Benedendorpsweg	76	241	-165
Spoorwegovergang Wolfheze	70	183	-113
Parkeerplaatsen Lage Oorsprong	25	24	1
MUP Kalimaropad	60	6	54
Totaal	431	459	-28

MUP Wolfhezerweg & 30km/uur-gebied

De aanbesteding heeft plaatsgevonden op basis van beste prijs-kwaliteitsverhouding (EMVI). De uitvoering start eind september 2020 en loopt door tot april 2021.

Fietsstraat Benedendorpsweg

De provincie heeft de subsidie vastgesteld op de maximale bijdrage. Intern wordt de verrekening nog gemaakt met de uitgevoerde extra rioleringswerkzaamheden en dan wordt dit deeltraject afgesloten qua investering.

Spoorwegovergang Wolfheze

De tijdelijke maatregelen zijn uitgevoerd in september 2020. Dit jaar wordt daarover de financiële balans opgemaakt.

Op basis van de ontwerpuitgangspunten - vastgesteld door de gemeenteraad - is een ontwerp gemaakt en op basis daarvan wordt een meer gedetailleerde raming gemaakt. De raming is de basis voor de kostendeling. Planning ligt op schema, de raad zal separaat uitgebreider geïnformeerd worden.

Parkeren: Parkeerplaatsen Lage Oorsprong

Het project is gereed. De bijdrage van Tuin de Lage Oorsprong is nog niet ontvangen en niet in bovenstaande cijfers verwerkt.

Wegen, straten en pleinen

Stationsweg

Voor een toelichting op het krediet Stationsweg wordt verwezen naar de toelichting onder de nieuwe kredieten van Riolering onderdeel Riolvervanging Stationsweg Oosterbeek.

Telefoonweg

Voor een toelichting op het krediet Telefoonweg wordt verwezen naar de toelichting onder de nieuwe kredieten van Riolering onderdeel Reconstructie Telefoonweg Renkum.

Enkweg en Groenendaalseweg

Voor een toelichting op de kredieten Enkweg en Groenendaalseweg wordt verwezen naar de toelichting onder de nieuwe kredieten van Riolering onderdeel Riolvervanging Enkweg en Groenendaalseweg Renkum.

Onderwijshuisvesting

	Begroting	Realisatie	Restant
Buitenruimte school Renkum/Heelsum	33	0	33
Buitenruimte school Renkum/Heelsum 2019	237	237	0
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum	230	-214	444
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum 2019	4.942	4.942	0
School Doorwerth	3.752	26	3.726
Kindpartners Doorwerth	1.270	0	1.270
School Doorwerth sloop	220	0	220
Totaal	10.684	4.991	5.693

Buitenruimte school Renkum/Heelsum

Zowel de openbare ruimte als de ruimte rondom de school en het MFC zijn geheel ingericht. Na oplevering is de tweejarige onderhoudsperiode ingegaan. De droogte en warmte van de afgelopen zomer veroorzaken veel schade aan beplanting en gras. In hoeverre dit zich zal herstellen is nog de vraag en zal pas volgend voorjaar zichtbaar worden. De kosten die samenhangen met de onderhoudsperiode zijn opgenomen in het beschikbare krediet. Er zijn verschillende meldingen binnengekomen van bewoners die om kleine aanpassingen vragen (leuning langs trap). Deze worden verzameld en in samenhang afgewogen of en zo ja welke aanvullende maatregelen nog worden getroffen.

In 2019 is bovenstaande € 237 geactiveerd om inhaalafschrijving over 2019 te voorkomen. Samen met het pand is de buitenruimte in gebruik genomen. De resterende € 33 is voor onder andere hetgeen boven is gemeld.

Dit is de reden om dit krediet in 2 regels weer te geven.

Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum

De school is vorig jaar opgeleverd en in gebruik genomen. Het krediet kan nog niet volledig worden afgesloten*.

*In 2019 is bovenstaande € 4.942 geactiveerd om inhaalafschrijving over 2019 te voorkomen. Het pand is namelijk vorig jaar in gebruik genomen (zie bovenstaand).

In deze € 4.942 zijn ook nog te betalen kosten opgenomen zoals een termijnbetaling 1 jaar na oplevering. Eind 2020 zal dit krediet definitief worden afgesloten (binnen budget).

Dit is reden om dit krediet in twee regels weer te geven.

Leer- en ontmoetingscentrum Doorwerth (LOC): nieuwbouw school

Er komt definitief geen gymfaciliteit bij het LOC. Al het bewegingsonderwijs gaat plaatsvinden in de sporthal Doorwerth. Hiervoor wordt een renovatieplan geactualiseerd. Op basis van een voorzichtige raming is hiervoor een krediet van € 2,5 milj. nodig. Dit bedrag is in de begroting 2021 aangevraagd.

Met de schoolbesturen zijn afspraken gemaakt over de project- en proceskaders van de nieuwbouw school, verwoord in het kaderdocument. Hier zijn door 1 fractie wensen en bedenkingen op gegeven. Ook zijn stedenbouwkundige uitgangspunten opgesteld voor de schoollocatie.

MFC Doelum

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MFC Doelum	15.202	14.889	313
Totaal	15.202	14.889	313

MFC

Zowel de openbare ruimte als de ruimte rondom de school en het MFC zijn geheel ingericht. Na oplevering is de tweejarige onderhoudsperiode ingegaan. De droogte en warmte van de afgelopen zomer veroorzaken veel schade aan beplanting en gras. In hoeverre dit zich zal herstellen is nog de vraag en zal pas volgend voorjaar zichtbaar worden. De kosten die samenhangen met de onderhoudsperiode zijn opgenomen in het beschikbare krediet. Er zijn verschillende meldingen binnengekomen van bewoners die om kleine aanpassingen vragen (leuning langs trap). Deze worden verzameld en in samenhang afgewogen of en zo ja welke aanvullende maatregelen nog worden getroffen.

Reserves

Staat van reserves	Begin stand	Resultaat vorig jaar	Storting	Onttrekking	Eindstand
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Weerstandsreserve	3.539	537			4.076
Vrije algemene reserve	6.130	31	18	-1.101	5.078
Algemene reserve	9.669	568	18	-1.101	9.154
Sociaal Domein	753	0	264	-276	741
Landschapbasisplan	29	0	0	-17	12
Airbornactiviteiten	66			-45	21
Reserve algemene uitkering	280			-161	119
Reserve ICT	821		105	-360	566
Reserve MUP	272	0	0	-28	244
Reserve onderhoud gebouwen	996			-16	980
Reserve voorziening gebouwen	2.390		323	-213	2.500
Reserve onderh. MFC Doelum	101			-49	52
Reserve bedrijven terreinen	1.466			-1.443	23
Reserve onderwijshuisvesting	1.060			-263	797
Reserve wegenonderhoud	70	0	0	-70	0
Reserve mfc 3b4	39			-39	0
Reserve herstelksten sleuven lasgaten	33	0	0	0	33
Reserve vervangen openbare verlichting	965	0	0	-104	861
Reserve kaplasten vastgoed	352			-33	319
Reserve kaplasten OHV	0		0		0
Bestemmingsreserve	9.693	0	692	-3.117	7.268
Totaal reserves	19.362	568	710	-4.218	16.422

In deze najaarsnota zijn een aantal toevoegingen c.q. onttrekkingen aan reserves gedaan. In onderstaande tabel ziet u het herziene verloop (begroot) van de reserves in 2020 na verwerking van de mutaties in deze najaarsnota.

Toelichting op de begrote toevoegingen en onttrekkingen (bedragen x € 1.000):

Weerstandsreserve

		2020
	Per 1-1	3.539
	Aanvulling i.v.m. norm 100% weerstandsvermogen (voorstel aan raad: uit resultaatbestemming 2019)	537
	Per 31-12	4.076

Vrije algemene reserve

		2020
	Per 1-1	6.130
	Terugstorting i.r.t. de in 2016 gevormde voorziening vertrekarrangement BOR (NJN 2016)	18
	Resultaat 2019	31
	Onderhoud wegen	-750
	Onderhoud groen	-128
	Co-financiering	-223
	Per 31-12	5.078

Reserve Sociaal Domein

Bij de jaarrekening 2019 hebben wij u geïnformeerd dat het niet ingezette deel van de reserve SD, groot € 1.805.000 in deze jaarrekening vrij gevallen is ten gunste van het resultaat. In de begroting en meerjarenraming 2020 resteerde nog een investeringsreserve van € 753.000 om lopende investeringen af te ronden.

Voor de dekking van de uitvoeringskosten TOZO 1 en 2 ontvangt de gemeente € 328.000. Tot op heden is voor de uitvoering van de TOZO € 72.000 uitgegeven. De TOZO wordt inmiddels uitgevoerd binnen de reguliere uitvoering W&I. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag, en de ontvangen middelen uit de TOZO 3 regeling, te doteren aan de reserve SD en deze reservering in te zetten om eventuele financiële risico's en correcties volgend uit de TOZO af te dekken en als investeringsbudget in te zetten voor incidentele inzet voor duurzame verbeteringen in het sociaal domein voor de periode 2020-2022. Voor 2020 wordt nog een inzet van € 70.000 verwacht, zodat voorsnog € 186.000 gedoteerd wordt aan de reserve SD.

Het LIV is een jaarlijkse tegemoetkoming voor werkgevers die werknemers in dienst hebben met een laag loon. Gemeente Renkum ontvangt deze regeling voor de Wsw-werknemers. In 2018 is het ontvangen bedrag van € 40.000 niet verwerkt in de gemeentelijke jaarstukken. De LIV over 2019 van € 27.000 is medio 2020 ontvangen. In de begroting is rekening gehouden met een uitname uit de Reserve SD. Dit incidenteel voordeel verlaagd de uitname uit de reserve SD met eenzelfde bedrag van 67.000.

In 2016-2018 heeft de gemeente deelgenomen aan de ESF- partnerovereenkomst Foodvalley. Op basis van de behaalde resultaten ontvangt de gemeente in Q3 of Q4 van 2020 een subsidie van circa €160.000. Deze wordt verleend ter compensatie van gemaakte en voor gefinancierde loonkosten door gemeente ten behoeve van de re-integratieactiviteiten. De definitieve beschikking

is nog niet ontvangen. In Q2 is overwogen om een deel van deze subsidie ad € 82.000 in 2020 te herinvesteren voor het versterken van de uitvoering Werk en Inkomen ten behoeve van de taakstelling BUIG. Het voorstel is om ook het resterende bedrag, groot 78.00 voor dit doel in te zetten voor de jaren 2020 - 2021. Vooralsnog worden deze middelen geserveerd op de reserve SD.

Dit leidt tot het in onderstaande tabel weergegeven meerjarenperspectief voor de reserve SD.

<i>Reserve SD (x 1.000)</i>	2020	2021	2022
Stand 01-01	753	741	531
Exploitatie WSW	-178	-200	-200
Investeringsplan SD	-60		
Backoffice SD	-38	-10	
Reservering ESF middelen	78		
Uitvoeringskosten TOZO 1 + 2	186		
Stand 31-12	741	531	331
Budget duurzame verbeteringen in het SD en reservering uitvoeringskosten TOZO			-331

Landschapsbasisplan

	2020
Per 1-1	29
Motie versoberen onderhoudsniveau groen (Begr. 2020)	-17
Per 31-12	12

Airborne-activiteiten

	2020
Per 1-1	66
2L Airborne activiteiten 2020	-45
Per 31-12	21

Reserve algemene uitkering

	2020
Per 1-1	280
1C Uitname 2020	-21
4A Meicirculaire 2020 (Bcf) (NJN 2020)	-140
Per 31-12	119

Reserve ICT

		2020
	Per 1-1	821
	Vervangingsinvesteringen ICT	102
	Taakstelling ICT (NJV 2017)	-100
	Inzet VJV 2020	-260
	Mutatie investeringsplan 2020	3
	Per 31-12	566

Ten opzicht van de voorjaarsnota 2020 zijn er geen mutaties geweest op de reserve ICT.

Reserve MUP

		2020
	Per 1-1	272
2E	Conform primitieve begroting	-28
	Per 31-12	244

Reserve onderhoud gebouwen

		2020
	Per 1-1	996
3D	Onderzoek gemeentehuis	-14
3D	Inzet voor airco-installatie Veentjesbrug	-2
	Per 31-12	980

Reserve voorziening gebouwen

		2020
	Per 1-1	2.390
4C	Groot onderhoud 2020	-213
4C	Storting i.v.m. vervallen voorziening	323
	Per 31-12	2.500

Reserve onderhoud MFC Doelum

		2020
	Per 1-1	101
1C	Groot onderhoud MFC Doelum	-49
	Per 31-12	52

Reserve bedrijventerreinen

		2020
	Per 1-1	1.466
2J	Invulling taakstelling PPN	-1.300
2J	Afronding projecten herstructurering	-93
2A	Visie Klingelbeekseweg	-50
	Per 31-12	23

Reserve onderwijshuisvesting

		2020
	Per 1-1	1.060
1B	Aanwending op basis van raadsvoorstel Doorwerth (VJN 2019)	-263
	Per 31-12	797

Reserve wegenonderhoud

		2020
	Per 1-1	70
2P	Groot onderhoud wegen (VJN 2020)	-70
	Per 31-12	0

Reserve MFC Doelum

		2020
	Per 1-1	39
	Inzet voor incidentele lasten	-39
	Per 31-12	0

Reserve herstelkosten sleuven en lasgaten

		2020
	Per 1-1	33
2P	Conform primitieve begroting	0
	Per 31-12	33

Reserve vervangen openbare verlichting

		2020
	Per 1-1	965
2P	Conform primitieve begroting	-104
	Per 31-12	861

Reserve kapitaallasten vastgoed

	2020
Per 1-1	352
T.b.v. kapitaallasten concertzaal	-8
T.b.v. kunstgrasveld Wilhelmina sportpark	-25
Per 31-12	319

Reserve kapitaallasten onderwĳshuisvesting

	2020
Per 1-1	0
Voorgenomen dotatie uit verkoopopbrengsten percelen in 2020	132
Opbrengsten in deze najaarsnota in 2021 in plaats van 2020	-132
Per 31-12	0

VJN = voorjaarsnota; NJN = najaarsnota; prim = primitieve begroting